

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ СВІТУ

для студентів денної форми навчання
галузь знань 0302 Міжнародні відносини
за напрямом підготовки 6.030205 «Країнознавство»
(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

за вимогами кредитно-модульної системи

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
« ____ » _____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ СВІТУ

**для студентів денної форми навчання
галузь знань 0302 Міжнародні відносини
за напрямом підготовки 6.030205 «Країнознавство»
(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)**

за вимогами кредитно-модульної системи

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Інститут суспільства

Кафедра філософії

«ПОГОДЖЕНО»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з навчально-методичної
роботи

Вченою радою Інституту суспільства

_____ О.Б. Жильцов

Протокол № ____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ СВІТУ

**для студентів денної форми навчання
галузь знань 0302 Міжнародні відносини
за напрямом підготовки 6.030205 «Країнознавство»
(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)**

за вимогами кредитно-модульної системи

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії

Протокол № ____ від _____ 2012 р.

Завідувач кафедри _____ О.С.Александрова

Київ 2012

УДК 930(073)
ББК 66. 0я7

К 92

Політична історія світу. Робоча навчальна програма. – К.: Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2012. – 60 с.

Укладач:

Купрій Тетяна Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, Інститут суспільства КУ імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Заваженко Тетяна Михайлівна, кандидат філософських наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ПВНЗ «Економіко-технологічний університет».

Рейтерович Ігор В'ячеславович, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичної аналітики і прогнозування НАДУ при Президентові України

УДК 930(073)
ББК 66. 0я7

© Купрій Т.Г., 2014 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2014 р.

ЗМІСТ

I. ВСТУП. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ОПИС ПЕРДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ	5
II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ навчального курсу «Політична історія світу»	7
III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	8
IV. ПРОГРАМА	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Історія світової цивілізації у давні, середньовічні і нові часи	9
<i>Тема 1.</i> Особливості політичної історії Стародавнього Сходу та античного світу	
<i>Тема 2.</i> Європа і країни Сходу у період Середньовіччя (V-XVII ст.)	
<i>Тема 3.</i> Основні тенденції політичної історії світу у новий період (XVIII-XIX ст.)	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Політичний розвиток країн світу у XX – XXI ст.	14
<i>Тема 4.</i> Політично-соціальний розвиток світу на рубежі XIX-XX ст.: епоха глобальних цивілізаційних змін	
<i>Тема 5.</i> Політичний світовий розвиток у міжвоєнний період	
<i>Тема 6.</i> Післявоєнний устрій світу: протиборство двох світових систем	
<i>Тема 7.</i> Політичний розвиток світу в кін. XX - на поч. XXI ст.	
<i>Тема 8.</i> Політичні виклики сьогодення	
ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ Інноваційні методики активізації процесу навчання на семінарських і практичних заняттях студентів денної форми навчання	19
ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	17
ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	26
V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА дисципліни «Політична історія світу»	29
КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	31
ТЕМАТИКА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	32
VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА	42
ВИМОГИ І УМОВИ ОФОРМЛЕННЯ ІНДЗ. ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША ІНДЗ	46
ТЕМИ ІНДЗ	47
СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	51
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ	51
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ «Політична історія світу»	52
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	55

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Політична історія світу» (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою філософії Інституту суспільства на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в КУ імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Політична історія світу» є складовою частиною дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки нормативної частини блоку навчальної програми.

Актуальність проблеми Соціально-політичні процеси, що відбуваються у світі, зумовили глибокі зрушення в людській свідомості, викликали природну потребу людини пізнати їхню сутність, осмислити минуле й сучасне, об'єктивно оцінити всю складність розв'язуваних людством проблем. Відповіді на складні, хвилюючі проблеми сьогодення сучасне покоління може віднайти в політичній історії. З огляду на це її пізнання, засвоєння її уроків набувають суспільної значущості. Тому курс політичної історії у вищих навчальних закладах посідає провідне місце у всій гуманітарній освіті студентів, продовжує їх історичну підготовку на вищому рівні.

Вивчаючи політичну історію, студенти мають усвідомити, яке значення вона відіграє у житті кожної людини. Знання історії розширює рамки знань про суспільство, умови й шляхи його розвитку, світогляд людини, збагачує загальну освіченість й ерудицію. Пізнаючи історію, людина долучається до культури свого народу, світової культури. Вивчення політичної історії дає змогу з'ясувати, які і чий інтереси відображає політика тих чи інших партій, суспільних груп, громадських і політичних формувань і рухів, їх лідерів.

Предметом навчального курсу при підготовці бакалаврів є політична історія як самостійна історична дисципліна, що вивчає закономірності розвитку політичного життя суспільства, характер, структуру та зміни у політичних системах, діяльність державних інститутів, політичних партій і громадських організацій, політичних діячів; політичні ідеї, погляди, настрої, що істотно впливали на все політичне життя.

Метою дисципліни «Політична історія країн світу» є надати студентам уявлення про основні процеси історичного розвитку країн від епохи стародавнього світу до початку ХХІ століття.

Завдання вивчення дисципліни:

- надати студентам уявлення про основні процеси історичного розвитку країн від епохи стародавнього світу до початку XXI століття;
- сформуванню у сучасного молодого покоління суспільну свідомість, політичну культуру, самостійне творче мислення, виробити чітку політичну орієнтацію;
- розвинути з моральної точки зору поняття особистості, збереження та зміцнення загальнолюдських ціннісних орієнтацій, позитивного ставлення до активної діяльності в будівництві української державності, державного патріотизму;
- сприяти загальному розвитку студентів та формуванню активної громадянської позиції.

Навчальні результати / досягнення:

Після вивчення дисципліни студент повинен:

- **знати** концептуальне бачення особливостей політичного розвитку країн світу, навички історичного мислення складних і суперечливих процесів міжнародних відносин, основні тенденції інтеграційних і відцентрових світових процесів, питання суспільної свідомості, політичної культури, високої моралі, самостійного творчого мислення, вироблення чіткої політичної орієнтації, взаємозв'язок минулого, сучасного, майбутнього як запорука критичного мислення політичної історії людства

Студент повинен:

- **вміти** вільно володіти категоріальним апаратом даної науки, визначити головні поняття й категорії історії, відтворювати цілісний процес суспільного і світового розвитку, розкривати основу його єдності й багатоподібності, його спрямованість і гуманістичний зміст, з'ясовувати, які і чий інтереси відображає політика тих чи інших партій, суспільних груп, громадських і політичних формувань і рухів, їхніх лідерів, а відтак зіставити соціальні інтереси із загальнолюдськими, передбачити, спрогнозувати можливі варіанти розвитку економічних процесів, визначити напрямки, зміст і темпи економічних реформ

Студент повинен мати навички з принципів застосування набутих теоретичних знань для використання їх в історичних дослідженнях з політичної проблематики.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них:

- лекції - 16 год.;
- семінарські заняття - 12 год.;
- індивідуальна робота - 4 год.;
- самостійна робота - 36 год.;
- консультації – 4 год.;
- МКР – 4 год.;
- підсумковий контроль (у формі іспиту) – 0,33 год. на особу.

Методи навчання:

Матеріал курсу викладається студенту і опрацьовується ним у процесі проведення лекційних, семінарських, індивідуальних занять та самостійної роботи студента.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Політична історія країн світу.

Дисципліна	Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: 2 <i>кредити</i>	Шифр та назва галузі знань: 0302 Міжнародні відносини	Частина програми: <i>нормативна</i>
Кількість змістовних модулів: 2 <i>модулі</i> .	Шифр та назва напрямку підготовки: 6.030205 «Країнознавство»	Рік підготовки: 1. Семестр: 1
Загальний обсяг дисципліни: 72 <i>годин</i> .	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр».	Аудиторні заняття: 32 <i>год</i> . 3 них: Лекції: 16 <i>год</i> . Семінарські заняття: 12 <i>год</i> . Індивідуальна робота: 4 <i>год</i> . Самостійна робота: 36 <i>год</i> . Консультації: 4 <i>год</i> .
Кількість тижневих годин: 2 <i>години</i> .		Модульний контроль: 4 <i>год</i> . Вид контролю: <i>іспит</i> .

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- аудиторні години (А)
- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- індивідуальна робота (ІР);
- самостійна робота (СР);
- підсумковий контроль (ПК).

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Р	А	Л	СЗ	ІР	СР	ПК
Змістовий модуль І.								
Історія світової цивілізації у давні, середньовічні і нові часи								
1.	Тема 1. Особливості політичної історії Стародавнього Сходу та античного світу	10	4	2	2		4	
2.	Тема 2. Європа і країни Сходу у період Середньовіччя (V-XVII ст.)	8	4	2	2	2	4	2
3.	Тема 3. Основні тенденції політичної історії світу у новий період (XVIII-XIX ст.)	12	2	2			8	
	Разом	30	12	6	4	2	16	2
Змістовий модуль ІІ.								
Політичний розвиток країн світу у XX – XXI ст.								
1.	Тема 4. Політично-соціальний розвиток світу на рубежі XIX-XX ст.: епоха глобальних цивілізаційних змін	10	4	2	2	2	4	2
2.	Тема 5. Політичний світовий розвиток у міжвоєнний період	8	4	2	2		4	
3.	Тема 6. Післявоєнний устрій світу: протиборство двох світових систем	8	4	2	2		4	
4.	Тема 7. Політичний розвиток світу в кін. XX - на поч. XXI ст.	6	2	2			4	
5.	Тема 8. Політичні виклики сьогодення	10	6	2	2		4	
	Разом	42	18	10	8	2	20	2
	Разом за навчальним планом	72	32	16	12	4	36	4

IV. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія світової цивілізації у давні, середньовічні і нові часи

Лекція 1. Особливості політичної історії Стародавнього Сходу та античного світу. (2 год.)

Загальне та особливе політичного розвитку народів Сходу. Утворення класів та держави на Стародавньому Сході. Характер та особливості давньосхідного суспільства та держави. Політичний лад Єгипту Старого царства. Фараон та його деспотична влада. Оформлення бюрократичного апарату. Розпад єгипетської держави. I Перехідний період. Нове об'єднання Єгипту. Середнє царство. Політичний устрій. Центральна влада і номова верхівка. Особливості політичного розвитку Єгипту Нового царства. Релігійно-політична реформа Аменхотепа IV та її наслідки. Соціально-політичні відносини в Єгипті Пізнього царства. Завоювання Єгипту персами.

Політична історія шумерських міст-держав у ранньодинастичну епоху. Посилення знаті. Громадське, храмове і царське землеволодіння. Об'єднання Шумеру та Аккаду Саргоном Давнім, держава Саргонідів. Внутрішня і зовнішня політика Саргона та його наступників. Шумеро-Аккадське царство. Царська влада, бюрократія та військо III династії Ура. Посилення централізації і деспотичної влади. Піднесення Вавилону та утворення Старовавілонського царства. Вавілонська держава. Хамураппі – завойовник і законодавець. Політичний устрій Вавилону. Реформи Тиглатпаласара III і новий підйом Ассирії. Утворення Нововавілонське царство.

Древнехеттське царство. Політичний устрій держави. Політична історія хеттів. Особливості соціально-політичного ладу Хеттської держави. Хеттські закони. Падіння і загибель держави хеттів. Соціально-політичний лад Урарту. Староармянське царство. Грузинські держави. Велика Вірменія. Фінікійські міста-держави (Угаріт, Сидон, Тир, Беріт, Бібл). Тіро-сидонське царство. Карфаген. Царство Дамаску і його місце в історії Близького Сходу. Політичний устрій Ізраїлю. Захоплення Іудеї вавілонянами. «Вавілонське полонення».

Індуська (Хараппська) цивілізація. Суспільний та політичний устрій. Кастовий устрій. Закони Ману. Брахманізм. Створення держави Нандів. Греко-македонське вторгнення в Індію та його історичне значення. Утворення Імперії Маур'їв, її політичний лад. Причини політичної роздробленості.

Китайські держави: Шань-Інь, Західне та Східне Чжоу. Суспільні та політичні процеси. Система спадкових рангів та проблеми соціальної нерівності. Конфуціанство. Імперія Цінь. Цінь Шихуанді, його адміністративні реформи та зовнішня політика. Деспотичний режим в імперії: адміністративна і податкова система. Агресивна зовнішня політика. Велика Китайська стіна. Внутрішня та зовнішня політика ханських імператорів. Міжусобиці та крах Ханської імперії.

Перша європейська цивілізація у Європі. Формування і розвиток давньогрецьких полісів. Поліс – основа грецького державного устрою. Аристократія і демос. Олігархи. Афінська демократія. Народні збори, Рада п'ятисот, ареопаг. Автономія і автаркія - головні принципи організації поліса. Типи грецьких полісів. Реформи Солона. Структура влади. Тиранія в Афінах та в інших полісах. Законодавство Клісфена та формування афінської демократії. Держава, влада і суспільство у Спарті. Реформи Ефіальта і Перикла у Афінах. Криза полісної системи у Греції у IV ст. н.е. Політична роздробленість. Розквіт Македонії та її гегемонія в Греції.

Утворення Римської республіки. Римська цивільна община. Закони XII таблиць. Державний устрій Республіки: сенат, магістрати. Республіканський устрій та політичні угруповання Риму. Магістратури звичайні та екстраординарні. Державні діячі «золотого століття» Республіки: Сципіон, Катон. Брати Гракхи та їх реформи. Криза політичної системи римської республіки. Повстання Спартака. Політична боротьба. Нове покоління політиків: Цицерон, Помпей, Красс, Лукулл, Цезар, Клодій. I тріумвірат. Політична анархія в 50-і роки. Диктатура Сули. Рубікон: початок боротьби Цезаря за владу. Громадянська війна. Диктатура Цезаря. Реформи Цезаря. Поразка республіканців. II тріумвірат. Боротьба Антонія з Октавіаном. Причини падіння Римської республіки. Народження імператорського культу, державної ідеології, бюрократичного апарату. Правління Октавіана Августа і організація монархічного ладу. Династія Юліїв-Клавдієв. Династія Флавієв. Деспотизм Доміціана. “Золотий вік” Римської імперії. Державний апарат в II ст. Імператорські відомства. Провінційне управління. Солдатські імператори та їх політика. Послаблення центральної влади. Діоклетіан і система доміганта. Державний апарат. Введення палацового церемоніалу і придворних рангів. Боротьба Костянтина за владу. Криза влади на Заході в V ст. Останній західний імператор. 476 р. Утворення Візантії. Муніципії, держава, церква. Політична теорія монархії у Візантії. VI ст. - епоха Юстиніана. Спроба реставрації імперії і її провал. Причини падіння Західної Римської імперії.

Основні поняття теми:

Імперія, цар, республіка, поліс, демократія, право, вибори, закон, варна, каста, поліс, держава, влада, суспільство, диктатура

Рекомендована література: [1-39; 1; 3; 5; 6; 7; 13; 17; 20; 23; 25; 27; 33; 34; 37; 38; 41, 55, 67, 94, 9, 100, 108, 109]

Лекція 2. Європа і країни Сходу у період Середньовіччя (V-XVII ст). (2 год.)

Загальна характеристика західноєвропейського середньовіччя. Варварські королівства. Франкська держава. Суспільний устрій франків згідно “Салічної правди”. Політичний устрій держави: королівська влада та адміністрація, народні збори, суд, військова організація, церква. Виникнення Папської держави. Франкська держава при Карлі Великому. Організація державного управління.

Утворення Франкської імперії. Розвиток феодальних відносин в епоху Каролінгів (зародження феодальної ієрархії, імунитети, прекарії, комендації). Система вассалитету. Загальне і особливості у розвитку країн Західної Європи. Політична роздробленість Франції у IX - XI ст. і політика перших Капетингів. Особливості розвитку феодалізму в Німеччині. Політика короля Оттона I і утворення Німецької імперії. Боротьба римських пап і німецьких імператорів за інвеституру. Династія Габсбургів. Золота булла. Дуалістична станова держава. Ганзейський союз міст. Хрестові походи. Становлення парламентаризму. Централізація французької держави. Організація королівського керування у Франції в XII - XIII ст. Генеральні штати у Франції. Посилення королівської влади в Англії наприкінці XI – XII ст. Реформи Генріха II Плантагенета. Велика Хартія вільностей і встановлення баронської олігархії в Англії. Виникнення парламенту в Англії. Причини і початок Столітньої війни. Опозиційні рухи. Реформування парламенту. Війна „троянд”. Італійські республіки. Тиранія Медичі у Флоренції. Реконкіста у Іспанії. Кортеси. Нантський едикт. Генріх IV, його внутрішня і зовнішня політика. Причини Контрреформації. Тридентський собор і його рішення. Участь політичних структур у Контрреформації. Формування капіталістичних відносин і соціально-політичні процеси у країнах Західної Європи. Характеристика абсолютистських монархій. Великі географічні відкриття і виникнення колоніальної системи. Криза Французької монархії у середині XVI ст. Генріх II. Катерина Медичі. Гугенотські війни. Генріх Наваррський. Варфоломійська ніч. Центральні і місцеві органи управління. Внутрішня і зовнішня політика Філіпа II. Тридцятилітня війна у Європі. Загострення протиріч між католицькими і протестантськими державами, земельними станами і князями, імперськими містами і імператором, Габсбургами і Францією. Вестфальський мир та його значення. Зміна політичної карти Європи. Послаблення Німеччини. Посилення Франції і Швеції. Політичні теорії. Соціальні утопії.

Східні слов'яни в давнину. Велика Польща. Болеслав I Хоробрий, його політика. Мирний договір 1018 р. Запровадження сеньйорату. Грюнвальдська битва. Чехія і Моравія. Політичний розвиток Чехії у IX ст.: утворення двох політичних об'єднань. Чехія у складі Священної Римської імперії. 1158 р. Політика князя Владислава. Угорщина. Богемія. Заснування єпископату Прага. Владислав II. Гуситський рух. Ян Гус. Празькі статті. Ян Жижка. Київська Русь (IX—XII ст.) Період феодальної роздробленості. Північно-східна Русь. Причини об'єднання. Москва центр об'єднання російських земель. Складання становий-державної монархії. Початок династії Романових. Петро I. Реформи у соціально-економічній, політичній і військовій областях. Абсолютизм.

Хронологічні рамки та періодизація історії Сходу у середні віки. Особливості історичного розвитку цивілізацій середньовічного Сходу. Проблема феодалізму на Сході. Специфічні риси розвитку країн Азії. Особливості китайського династійного циклу. Китай після краху імперії Хань. Державні утворення на півночі і півдні. Державна організація. Формування тоталітарної централізованої держави. Китайська держава епохи Тан (618–906). Боротьба політичних угруповань і спроби реформ. Царство Цзінь і Сунське держава на півдні. Династія Юань (1280–1368). Політика монголів на півночі і півдні Китаю.

Створення держави Мін. Соціально-політичний розвиток Китаю епохи Мін (1368–1644 рр.). Проникнення європейців до Китаю. Японська модель середньовіччя. Процес формування класів і держави. Особливості державного устрою. Особливості розвитку Японії в VI–IX ст. Державний устрій. Становлення феодалних відносин. Соціально-політичні процеси в X – XIV ст. Політична боротьба і об'єднання країни. Ослаблення влади центрального уряду. Оформлення стану самураїв. Виникнення сьогунату Мінамото. Сегунат Асикага. Внутрішня і зовнішня політика. Японія в XV – XVII ст.: політичне положення. Проникнення європейців до Японії. Сьогунат Токугава, внутрішня політика. Політика “закриття” країни.

Становлення середньовічної індуїстської цивілізації. Політичний стан. Імперія Гуптів. Індійська община і касты. Держава Харши. Держави Північної і Південної Індії в VIII – X ст., політична структура. Утворення Делійського султанату. Адміністративний устрій. Імперія Великих Моголів (1532–1707). Релігійні і політичні реформи Акбара (1542–1605), їх значення. Завойовна політика Великих Монголів.

Аравія до ісламу. Виникнення ісламу й утворення держави в арабів. Мухаммед (570–632). Арабські завоювання. Утворення Арабського халіфату. Перші (праведні) халіфи. Дамаський халіфат Омейядів (662–750). Багдадський халіфат Аббасидів (750–1258). Держава Айюбідів і боротьба проти хрестоносців. Держава мамлюків. Оформлення мусульманського права – шариату, його соціальна роль. Утворення держави Сельджукідів у Середньої Азії в X–XIII ст. зіткнення, взаємодія і протистояння християнського Заходу й ісламського Сходу. Причини виникнення держави турків-османів і успіхи османських завоювань. Створення Османської імперії (1304-1453). „Золотий вік” османів. Створення світової держави (1453 – 1571). Суспільно-політичний лад Османської імперії. Османська Туреччина як класична східна середньовічна деспотія з високорозвиненим адміністративно-бюрократичним апаратом. Влада султана-халіфа, розподіл цивільної, військової та судової влади, жорстка вертикаль виконавчої влади, принцип мерітократії, найсуворіша ієрархія чиновництва, налагоджена податкова система. Державний релігійно-політичний апартеїд в Османській імперії. Занепад військово-феодалної структури держави. Ослаблення центральної влади і посилення сепаратизму. Спроби відновлення могутності держави Османа в XVII ст.

Основні поняття теми:

Монархія, станова, абсолютна монархія, держава, влада, суспільство, роздробленість, парламент, олігархія, бюргерство, Магдебургське право, феодалізм, васалітет, капіталізм, католицизм, ієзуїти, буржуазія, халіфат, сьогунат

Рекомендована література: [1-39; 4; 5; 6; 10; 11; 13; 14; 15; 26; 27; 29; 30; 33; 37; 38; 42; 44, 49, 51, 59, 66, 73, 75, 86, 87, 89, 101, 104, 108, 112]

Лекція 3. Основні тенденції політичної історії світу у новий період (XVIII-XIX ст.) (2 год.)

Початок кризи «старого порядку». Причини народних рухів у Франції, Португалії, Каталонії, Неаполітанському королівстві, Україні, Росії у середині XVII ст. Характер і підсумки цих повстань.

Політичний режим у Нідерландах. Початок національно-визвольного руху. Створення республіки об'єднаних провінцій та соціальна боротьба. Англійський абсолютизм. Буржуазно-дворянська опозиція. Пуританізм. Громадянська війна. Олівер Кромвель. Республіка в Англії. Англійська революція середини XVII ст. Передумови революції. Конституційний етап революції. Індепендентська республіка. Криза республіки. Становлення системи протекторату, її функціонування і криза. Реставрація монархії. Білль про права. Розвиток конституційної монархії в Англії в XVIII ст. Історичне значення революцій у Нідерландах і Англії. Система європейського балансу XVI ст. Державні інтереси провідних країн Європи. Політичні і економічні наслідки Великих географічних відкриттів. Виникнення колоніальної політики, її цілі. Утворення світового ринку. Політична і громадська активність колоністів. Демократичні перетворення. Версальський мир. Становлення державності США. Формування та розвиток партійної системи. Характер і значення революцій в Латинській Америці на початку XIX ст. Державний і політичний устрій незалежних держав. Особливості абсолютизму в Іспанії, Німеччині, Франції. «Просвітництво». Політична карта Європи і світу. Вихід Росії на європейську політичну арену. Зовнішня політика Катерини Великої. Таємна дипломатія і розділи Польщі як її результат.

Велика французька революція. Скликання Генеральних Штатів. Конституційна монархія. Муніципальна революція. Ідея нації і принцип народовладдя. Нова державна система. Конституція США 1791 р. Політичні угруповання, революційні клуби. Криза конституційної монархії. Повалення монархії. Політична система якобінської диктатури. Політика Директорії. Імперія Наполеона. Підготовка Віденського конгресу, позиції і інтереси його учасників. «Священний Союз», його цілі і діяльність. Цілі буржуазії і ліберального дворянства в європейських революціях 1820 –30-х рр. (Іспанія, Португалія, Італія). Політика торі в Англії в 1820-х рр. Тред-юніони. Чартизм, його течії. Реформи в іспанській конституційній монархії. Завершення реформ в Пруссії. Липнева монархія і лютнева революція у Франції. Політика бонапартизму і переворот 1851 р. «Епоха реформ» в Угорщині в 1825 –1848 рр. Буржуазні революції XIX ст. на Заході. Утвердження капіталізму. Становлення та розвиток парламентських політичних систем.

Прихід до влади О. Фон Бісмарка. Політичний курс Бісмарка. Франко-прусска війна. Створення Германської імперії. Гегемонія Пруссії у Німеччині. Політичні партії. «Культуркампф». Австро-німецький блок. Створення Троїстого союзу. Політичний курс К. Кавура у Сардинському королівстві. Приєднання до Пьемонту центрально-італійських держав. Похід «тисячі» Дж. Гарібальді. Створення Італійського королівства. Політика неоабсолютизму в Австрії.

Створення двоєдиної монархії Австро-Угорщини. Національне Відродження південних слов'ян. Розвиток південнослов'янських земель Австро-Угорщини. Національно-визвольний рух слов'ян в імперії Османа (Чорногорія, Сербія, Боснія і Герцеговина). “Конституційна війна” (1861-1862). Перемога Півночі. Американська Конституція. Утвердження президентської політичної системи. Досягнення США світової першості.

Основні поняття теми:

Буржуазна революція, абсолютизм, протекторат, конституційна монархія, дворянство, великі географічні відкриття, колонія, президент, конституція, лібералізм, революція, комуна, військово-політичний союз, парламентаризм, правова держава

Рекомендована література: [1-39; 1-3; 6; 7; 9; 11; 13; 14; 15; 26; 28; 30; 31; 35; 36; 38; 39; 44; 45, 66, 67, 69, 73, 75, 77, 82, 92, 95, 98, 106, 109]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Політичний розвиток країн світу у XX – XXI ст.

Лекція 4. Політично-соціальний розвиток світу на ребежі XIX-XX ст.: епоха глобальних цивілізаційних змін. (2 год.)

Погіршення соціально-економічного та політичного становища у країнах Заходу. Піднесення страйкового руху робітничого класу, його особливості. Буржуазна революція 1910 р. у Португалії, її результати. Революції в Ірані (1905-1911 рр.) та Туреччині (1908-1911 рр.) та їхні наслідки. Британська колоніальна політика в Індії у кінці XIX ст. Національно-визвольний рух народів Індії. Основні течії в національно-визвольному русі. Створення Індійського національного конгресу, його політичні позиції.

Політика Цинської династії. Синьхайська революція 1911-1913 рр. у Китаї. Проголошення республіки. Значення революції. Японія у період Токугавського сегуната. «Реформи Мейдзі».

Мексиканська революція 1910-1917 рр. Конституція 1917 р. Підсумки революції. Антиколоніальна боротьба народів Африки.

Особливості розвитку Російської імперії наприкінці XIX—п. XX ст. Буржуазні реформи та їхні результати. Загострення боротьби між провідними державами за світові ринки сировини, дешевої робочої сили та збуту товарів. Виникнення політичних течій та рухів: консервативного, ліберального, радикального. Виникнення буржуазних партій. Зародження робітничого руху на Заході. Поширення соціалістичних ідей. Зародження марксизму. I Інтернаціонал. Загострення політичної кризи самодержавства в Росії. Передумови революції. Початок революції, її характер, рушійні сили та основні етапи. Боротьба

політичних сил за лідерство в роки революції. Поразка російської революції 1905-1907 рр. Причини поразки. Наступ політичної реакції царизму.

Загострення міжімперіалістичних суперечностей на початку ХХ ст. Політика та європейських держав напередодні I світової війни. Оформлення військово-політичних блоків. Троїстий союз. Причини I-ї світової війни. II-й Інтернаціонал. Лютнева буржуазно-демократична революція в Росії. Падіння самодержавства. Жовтнева (1917) революція в Росії та її вплив на політичні процеси в світі. Буржуазно-демократична революція в Австро-Угорщині. Крах імперії Габсбургів. Утворення самостійних буржуазних держав: Австрії, Угорщини, Югославії, Чехословаччини.

Основні поняття теми:

Демократична революція, національно-визвольний рух, буржуазна революція, робітничий рух, колоніальна політика, державний устрій, політична система, політична партія, імперіалізм, світова війна

Рекомендована література: [1-39; 2; 3; 5. 9; 10; 11; 13; 14; 15; 18; 19; 23; 25; 26; 29; 30; 33; 34, 58, 59, 64, 67, 71, 73, 80, 89, 94, 98, 106, 113]

Лекція 5. Політичний світовий розвиток у міжвоєнний період. (2 год.)

Геополітичні зміни у світі після I світової війни. Паризька мирна конференція 1919 р. Укладання Версальського договору. Вашингтонські трактати. Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин, її суперечності. Роль і діяльність Ліги Націй. Становище Німеччини після поразки у I світовій війні. Утвердження нової розстановки сил у Європі. США — світовий лідер західних держав. Характер політичних взаємовідносин західних держав і Радянської держави на початку 20-х рр. Генуезька, Гаагська конференції. Раппальська угода. Міжнародний робітничий рух на початку 20-х років. III Комуністичний Інтернаціонал. Міжнародний соціал-демократичний рух та його лідери.

Загострення суперечностей у капіталістичному світі в 20-х- п. 30-х рр. Світова економічна криза 1929-1933 рр. Криза політичних інститутів буржуазної демократії. «Новий курс» Ф. Рузвельта, його суть і значення в стабілізації американської економіки в післякризовий період. Друга хвиля фашистського руху в Європейських країнах. Прихід до влади нацистів у січні 1933 р. в Німеччині. А. Гітлер та ідеї націонал-соціалізму. Проблеми створення єдиного антифашистського фронту. Посилення Німеччини, реформи в Росії, суперечності між державами щодо розділу світу, характеристики і ознаки імперіалізму. Посилення небезпеки військового конфлікту. Виникнення військово-політичних союзів.

Загострення суперечностей світового розвитку і назрівання II світової війни. Окупація фашистською Італією Ефіопії (Абіссинії) та позиція великих держав. Закон про нейтралітет США. Перемога Народного фронту в Іспанії. Фашистський путч проти республіканського уряду. Становлення фашистського

блоку агресивних держав. Позиція провідних держав світу. Аншлюс Австрії Німеччиною й загострення протистояння в Європі. Мюнхенська конференція західних держав. Провал політики «умиротворення» агресора. Спроби створення колективної безпеки в Європі. Передвоєнна політична криза 1939 р. в Європі. Укладення пакту про ненапад між СРСР та Німеччиною 23 серпня 1939 р. Збройний конфлікт між СРСР і Японією на р. Халхін-Гол та його урегулювання.

Напад Німеччини на Польщу, початок II світової війни. Причини, характер і періодизація другої світової війни. Вступ у війну Британської імперії та Франції. Позиція США щодо війни в Європі. Вступ Червоної Армії на територію Польщі. Політика СРСР у Прибалтиці. Радянсько-фінська війна, її наслідки. Розширення фашистської агресії в Європі. Капітуляція Франції. Утворення англо-американського блоку. Підготовка Німеччини до війни проти СРСР. «Потрійний пакт» Німеччини, Італії та Японії від 27 жовтня 1940 р. Приєднання прибалтійських країн до СРСР. Пакт про нейтралітет між СРСР та Японією. Початок війни на Тихому океані та вступ США в II світову війну. Фашистський «новий порядок» в окупованих країнах, його суть. Національно-визвольний рух у Європі. Рух опору. Корінний перелом у ході війни. Міжнародні наслідки перемог Червоної Армії. Капітуляція Італії. Тегеранська конференція. Вирішальні перемоги Червоної Армії в 1944 р. Відкриття другого фронту в Західній Європі. Розпад фашистського блоку. Ялтинська (Кримська) конференція. Міжнародна конференція в Сан-Франциско й утворення ООН. Україна — держава-фундатор ООН. Взяття Берліна Радянською Армією. Кінець війни в Європі. Потсдамська (Берлінська) конференція, її рішення та міжнародне значення. Вступ СРСР у війну проти Японії. Беззастережна капітуляція Японії. Всесвітньо-історичне значення перемоги Об'єднаних націй в Другій світовій війні. Політичні підсумки та уроки другої світової війни.

Основні поняття теми:

Система міжнародних відносин, фашизм, нацизм, мілітаризм, робітничий рух, регулювання держекономіки, капіталізм, тоталітаризм, пакт, коаліція, конференція, окупація, рух опору

Рекомендована література: [1-39; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29; 30; 33; 34; 39; 40; 44; 45, 50, 51, 59, 68, 71, 78, 93, 97, 108]

Лекція 6. Післявоєнний устрій світу: протиборство двох світових систем. (2 год.)

Геополітичні зміни у світі після II світової війни. Загострення суперечностей між колишніми союзниками по антигітлерівській коаліції. Боротьба між СРСР і США за лідерство у післявоєнному світі. «Холодна війна». Становлення нової Європи. Утворення нових урядів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи, посилення їх залежності від Москви. Насадження «радянської моделі соціалізму». Утворення РЕВ.

Піднесення національно-визвольної боротьби. Розпад колоніальної системи, його етапи. Утворення незалежних країн, їхня роль у процесі світового розвитку. «Рух неприєднання», його політична орієнтація.

Особливості суспільно-політичного розвитку країн Західної Європи. «Доктрина Трумена». «План Маршала». Посилення впливу США на політику Західних держав. Поглиблення розколу світу. Утворення військово-політичних блоків країн Заходу: НАТО, СЕАТО, СЕНТО, АНЗЮС та ін. Німецька проблема у післявоєнній Європі. Берлінська криза 1961 р. Карибська криза: причини, політичні уроки для світу.

Холодна війна і країни Азії. Китай: громадянська війна і перемога народної революції (1946-1949 рр.). Виникнення «тайванської проблеми». «Культурна революція» Реформи Ден Сяопіна. Звільнення і розкол Кореї Кореїська війна 1950-1953 рр. Особливості розвитку КНДР і Республіка Корея у період холодної війни.

Перехід від конфронтації до політичного діалогу і взаємовигідного співробітництва між СРСР і США. Радянсько-американські зустрічі та переговори на найвищому рівні в першій половині 70-х рр. Підписання договору про ОСО-1 та договору про ПРО. Нормалізація відносин європейських держав. Визнання непорушності кордонів держав у Європі. Загальноєвропейська нарада з проблем безпеки та співробітництва в Європі. Підписання Заключного акта НБСЄ 1 серпня 1975 р. в Гельсінкі та його історичне значення.

Загострення американо-радянських відносин наприкінці 70-х - на початку 80-х рр., його причини. Підписання Договору про ОСО-2.

Квітнева 1978 р. революція в Афганістані. Вступ радянських військ до Афганістану (грудень 1979 р.). Зрив політики розрядки. Загострення «холодної війни». Європа першої половини 80-х років — арена протистояння НАТО і ОВД. Зрив переговорів із проблем ядерного роззброєння. Антикомуністична спрямованість зовнішньої політики адміністрації Р. Рейгана. Перенесення гонки озброєнь на космічний простір. Доктрина «неоглобалізму» (США) та її суть. Радянсько-американське протистояння в країнах «третього світу».

Наростання кризових явищ у соціалістичних країнах Східної Європи та СРСР. Політика «перебудови» в СРСР та її вплив на світові процеси. Відновлення радянсько-американського політичного діалогу. Врегулювання регіональних конфліктів. Виведення радянських військ з Афганістану.

Неспровокована агресія Іраку проти Кувейта. Спроби мирного врегулювання конфлікту. Операція багатонаціональних сил «Буря в пустелі» та її наслідки.

Основні поняття теми:

Репарація, військово-політичний союз, тоталітаризм, лібералізм, консерватизм, «політика стримувань», світова війна, держекономіка, блок

Рекомендована література: [1-39; 2, 3, 6, 9; 11; 13; 14; 15; 22; 23; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 64, 68, 69, 73, 77, 83, 87, 89, 90, 95, 100, 104, 109]

Лекція 7. Політичний розвиток світу в кін. XX - на поч. XXI ст. (2 год.)

Основні положення Договору про звичайні озброєння в Європі. Концепції «загальноєвропейського дому» і «європейської конфедерації». Паризька хартія для нової Європи. Міжнародне значення Паризької зустрічі.

Народні антитоталітарні революції 1989—1990 рр. у соціалістичних країнах Східної Європи та їхні особливості. Парламентські вибори в Польщі (червень 1989 р.). Вільні демократичні парламентські вибори в Угорщині. «Оксамитна революція» 1989 р. в Чехословаччині. Проголошення 1 січня 1993 р. двох незалежних держав: Чеської Республіки і Словацької Республіки. Перемога демократичної революції в Болгарії. Нова демократична конституція Республіки Болгарія. Особливості революції в Румунії. Угода про остаточне врегулювання питання щодо Німеччини (12 вересня 1990 р.). Міжнародні наслідки об'єднання Німеччини. Розпад Югославії, виникнення нових держав. Кризи та конфлікти на терені колишньої Югославії. Міжнародні зусилля щодо їхнього урегулювання.

Серпневі події 1991 р. у Москві та їхні наслідки. Розпад СРСР. Створення Співдружності незалежних держав (СНД). Міжнародні наслідки розпаду СРСР і розвалу світової системи соціалізму. Головні проблеми розвитку СНД. Проблема «ядерної спадщини» СРСР.

Закінчення «холодної війни». Трансформація НАТО. Прискорення процесу інтеграції західноєвропейських країн. Маастрихтські угоди (1991 р.), їхня ратифікація країнами Західної Європи. Зміни балансу сил у Європі та у світі. США — незаперечний лідер у системі міжнародних відносин. Просування НАТО на схід: проблеми і перспективи. Програма «Партнерство заради миру», її суть. Європейський Союз: історія, політична структура, досягнення та проблеми розширення.

Глобальні зміни на рубежі XX і XXI ст. Розпад біполярної системи і його підсумки. Сепаратизм і інтеграція у міжнародних відносинах. Світові центри впливу. Транснаціоналізація, глобалізація як феномен XX ст. Провідні тенденції світового розвитку на порозі XXI ст.

Політичний розвиток країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Особливості розвитку Китаю. Соціалізм з китайською специфікою. Зовнішньополітичні орієнтири Китаю на початку XXI ст. Китайсько-американські відносини. Китайсько-російські відносини. Розвиток співробітництва між Китаєм та Україною. Роль Китаю в АТР. Тенденції політичного розвитку Японії. Японія у міжнародних відносинах. та її роль у АТР. Особливості розвитку КНДР і Республіка Корея. Зростання ролі Китаю, Індії і ряду інших афро-азіатських і латиноамериканських держав.

Основні поняття теми:

Тоталітаризм, «холодна війна», локальна війна, сфери впливу, біполярний світ, воєнно-політичні утворення і блоки, Шенгенська угода. Європейський вибір, національні інтереси

Рекомендована література: [1-39; 1, 3, 6, 9; 12; 13; 14; 15; 22; 23; 25; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 36; 38; 41, 44, 49, 50, 57, 62, 64, 70, 73, 76, 83, 85, 90, 93, 98, 102, 110]

Лекція 8. Політичні виклики сьогодення. (2 год.)

Нові виклики міжнародної стабільності. Проблема розриву Північ-Південь, Схід-Захід у контексті сучасних глобальних процесів. Зони нестабільності. Перспективи розповсюдження зброї масового знищення. Транснаціональна організована злочинність, тероризм. Локальні збройні зіткнення і реакція світової громадськості. Бум національних революцій на пострадянському просторі та у арабських країнах Пн. Середземномор'я. Роль інформаційних технологій у соціальних вибухах. Інтернет та соціальні мережі у сучасному політичному світі.

Сучасні концепції світового розвитку. Дилеми однополярного і багатопольярного світу. Підходи Д. Дойча, Дж. Геддіса. Теорія А. Танака. Прогнози на майбутнє світу.

Основні поняття теми:

Міжнародне співтовариство, колективна безпека, міжнародне співробітництво, принцип мирного співіснування, глобалізація, інтеграція, демократія

Рекомендована література: [1-39; 2, 3, 6, 9; 11; 13; 14; 15; 22; 23; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 35; 74, 82, 84, 89, 92, 96, 100, 104, 107]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Методичні вказівки до підготовки семінарських занять

У процесі реалізації навчального плану і формування фахівця особливе значення має підготовка і проведення семінарських, практичних занять. Сьогодні семінар є одним із головних видів практичних занять і ефективним засобом розвитку в студентів культури наукового мислення.

У ході семінарського (практичного) заняття вирішуються такі завдання:

– повторення і закріплення знань;

– контроль знань;

– педагогічне спілкування, безпосередній контакт зі студентами, взаєморозуміння та творча співпраця «викладач-студент».

У період підготовки до семінарського практичного заняття викладач розробляє методичні рекомендації:

– запропонований перелік доповідей та виступів;

– пропозиції щодо організації дискусії «круглого столу», сценарії конференцій, ділової гри.

Методичні рекомендації проведення семінарських занять розробляються на кафедрі на підставі робочої програми, з врахуванням мети, цілей та завдань вивчення дисципліни при підготовці фахівців конкретної спеціальності. У них визначаються:

- цілі та завдання семінару;
- розгорнутий план його проведення;
- перелік питань для обговорення і дискусії;
- перелік літератури для використання під час підготовки та проведення семінару;
- перелік роздаткового матеріалу для семінару (таблиці, схеми, картки, слайди та інше).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія світової цивілізації у давні, середньовічні і нові часи

Семінарське заняття 1. Історико-цивілізаційний розвиток народів Єгипту, Месопотамії і античного світу (2 год.)

1. Характер та особливості давньосхідного суспільства та держави.
2. Політичний устрій Єгипту Старого царства. Фараон та його деспотична влада.
3. Політична історія шумерських міст-держав у ранньодинастичну епоху.
4. Політичний устрій Вавилону. Утворення Нововавилонського царства.
5. Поліс — основа грецького державного устрою.
6. Афінська демократія: Народні збори, Рада п'ятисот, ареопаг.

Рекомендована література: [1-39; 1; 3; 5; 6; 7; 13; 17; 20; 23; 25; 27; 33; 34; 37; 38; 41, 55, 67, 94, 9, 100, 108, 109]

Семінарське заняття 2. Феодалізм та становлення станової монархії в Європі. Розвиток парламентаризму (2 год.)

1. Франкська держава: політичний устрій.
2. Особливості формування станової монархії у країнах Західної Європи.
3. Становлення парламентаризму: Генеральні штати у Франції.
4. Велика Хартія вільностей і встановлення баронської олігархії в Англії.

Рекомендована література: [1-39; 4; 5; 6; 10; 11; 13; 14; 15; 26; 27; 29; 30; 33; 37; 38; 42; 44, 49, 51, 59, 66, 73, 75, 86, 87, 89, 101, 104, 108, 112]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Політичний розвиток країн світу у XX – XXI ст.

Семінарське заняття 3. Демократичні революції та рухи у світі на початку XX ст. (2 год.)

1. Буржуазні революції в Португалії, Туреччині, Мексиці та її результати.
2. Початок революції в Росії, її характер, рушійні сили та основні етапи.
3. Перша світова війна 1914–1918 рр. та революційні процеси у світі

Рекомендована література: [1-39; 2; 3; 5. 9; 10; 11; 13; 14; 15; 18; 19; 23; 25; 26; 29; 30; 33; 34, 58, 59, 64, 67, 71, 73, 80, 89, 94, 98, 106, 113]

Семінарське заняття 4. Становлення нової системи міжнародних відносин на основі Версальсько-Вашингтонських угод. Міжнародні відносини напередодні та в часи Другої світової війни (2 год.)

1. Геополітичні зміни у світі після Першої світової війни.
2. Версальсько-Вашингтонської система міжнародних відносин, її суперечності.
3. Тенденції політичного розвитку країн Західної Європи і США в 20-ті роки.
4. Фашистський рух у Європейських країнах. Загострення суперечностей світового розвитку і назрівання Другої світової війни.
5. Початок Другої світової війни. Причини, характер і періодизація Другої світової війни. Політичні підсумки та уроки Другої світової війни.

Рекомендована література: [1-12; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29; 30; 33; 34; 39; 40; 44; 45]

Семінарське заняття 5. Соціально-політичні зміни у світі. Поділ Європи і світу на два ворогуючі табори. Політика «холодної війни» (2 год.)

1. Геополітичні зміни у світі після Другої світової війни. Боротьба між СРСР і США за лідерство у повоєнному світі.
2. Причини, цілі та форми холодної війни. Головні зовнішньополітичні доктрини СРСР та США.
3. Розпад колоніальної системи, його етапи.
4. Холодна війна і країни Азії, Африки та Латинської Америки.
5. Перехід від конфронтації до політичного діалогу і взаємовигідного співробітництва між СРСР і США.
6. Радянсько-американське протистояння в країнах «третього світу».

Рекомендована література: [1-39; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29;

30; 33; 34; 39; 40; 44; 45, 50, 51, 59, 68, 71, 78, 93, 97, 108]

Семінарське заняття 6. Розпад СРСР. Закінчення «холодної війни» та її наслідки (2 год.)

1. Народні антитоталітарні революції 1989–1990 рр. у соціалістичних країнах Східної Європи та їхні особливості.
2. Міжнародні наслідки розпаду СРСР і розвалу світової системи соціалізму.
3. Прискорення процесу інтеграції західноєвропейських країн. Європейський Союз: політична структура, досягнення та проблеми розширення.
4. Головні проблеми розвитку СНД.
5. Проблема “ядерної спадщини” СРСР.
6. Глобальні зміни на рубежі ХХ–ХХІ ст. Розпад біполярної системи і його підсумки.
7. Політичний розвиток країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону.
8. Нові виклики міжнародної стабільності. Перспективи розповсюдження зброї масового знищення.
9. Сучасні концепції світового розвитку. Дилеми однополярного і багатополярного світу.

Рекомендована література: [1-39; 2, 3, 6, 9; 11; 13; 14; 15; 22; 23; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 64, 68, 69, 73, 77, 83, 87, 89, 90, 95, 100, 104, 109]

Інноваційні методики активізації процесу навчання на семінарських і практичних заняттях студентів денної форми навчання

Для навчання важливі всі види методик і всі рівні пізнання. Студенти повинні думати, розуміти суть речей, осмислювати ідеї і концепції і вже на основі цього вміти шукати потрібну інформацію, трактувати її, і застосовувати її в конкретних умовах. Цьому саме і сприяють інноваційні методи. Колективне, кооперативне навчання у співпраці викладача та студентів сприяють формування у останніх умінь і навичок, вироблення їх власних цінностей, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні. При застосуванні інноваційних методів, як правило, моделюються реальні життєві ситуації, пропонуються проблеми для спільного вирішення, застосовуються рольові ігри.

На практичних заняттях з дисципліни «Політична історія країн світу» ефективно використовувати такі методи як:

Метод «мозкового штурму» стимулює творчість студентів, пошук шляхів вирішення поставленої політичної проблеми;

Обговорення питань в великій групі, міні-групі, у парах у вигляді бесід, дискусій, колоквиумів, брифінгів, що формує у студентів навички спілкування на політичні теми, демократичної комунікації, прийняття рішень, уміння працювати в команді.

Тренінг, як форма групової роботи забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників між собою і з викладачем.

Інтерактивні презентації зарекомендували себе як альтернатива лекціям. Використання інтерактивних презентацій потребує додаткових наочних засобів (комп'ютера, проектора, відеофільми, слайди). Вони містять в собі відповіді на запитання й обговорення думок.

Метод створення проекту допомагає сформувати у студентів план проектно-дослідницьких робіт, аналіз умов для втілення першопочаткового задуму, розробки концепції проекту.

Метод рольової гри з призначенням ролей учасникам і надання їм можливості діяти сприяє формуванню у студентів образу громадських лідерів, діячів культури і мистецтва і їх участі у створенні системи соціально-освітніх відносин. Студенти реагують на проблему в рамках заданої програми, наприклад вплив ідей просвітництва на розвиток становлення правової держави. При цьому викладач має за собою залишити право коментувати ситуацію, призупиняючи учасників у ході гри.

Метод «доведи свою позицію» має на меті розвинути критичне мислення, можливість визначити свою позицію щодо спірних проблем і дізнатися про аргументи тих, хто посідає відмінну позицію.

Метод «незакінченого речення» дозволяє стимулювати висловлювання студентів з певної проблеми, дає можливість викласти свою позицію стисло і в структурованій формі. Студенти працюють з відкритими реченнями, наприклад: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого...» або «Політика у сучасному світі ...».

Метод «керованих фантазій» допомагає розвивати уяву, думки, почуття студентів і мотивацію навчання. Метод полягає в тому, що викладач повідомляє заздалегідь підготовлену фантазію, або її розвиває група. Прикладами керованої фантазії можуть бути теми: «Право вибору у католицькому середньовічному світі», «Німеччина без Гітлера як альтернатива відсутності Другої світової війни».

Метод «нескінченого ланцюжка» допомагає студентам розвивати навички прийняття особистого рішення. Один за одним студенти відповідають на питання, аргументуючи їх. Викладач може запропонувати учасникам скласти список всіх типів чинників, які можуть вплинути на вихід України на міжнародну арену в якості високорозвинутої держави.

Метод «Прес» надає студентам можливість під час занять виробити аргументи або висловити свою думку у чіткій і стислій формі з дискусійного питання. Аргументація того чи іншого факту проходить у 4 етапи (можна надавати кілька варіантів відповідей), які супроводжуються висловами: «Я вважаю...», «...тому що...», «...наприклад...», «Отже..., Таким чином...». Алгоритм може бути таким:

Я вважаю, що розпад Радянського Союзу змінив ситуацію на геополітичній карті світу.

Тому що дозволив Україні і іншим пострадянським країнам сформуватися як окремий суб'єкт міжнародних відносин.

Наприклад, нашу державу визнали більшість країн світу, встановили дипломатичні стосунки, підписали міжнародні договори.

Отже, отримання незалежності молодими державами сприяє їхньому

політичному прогресу.

Використання *інформаційних методів* навчання є невід'ємним у сучасній вищій школі.

Загальні вимоги до написання контрольної роботи

Контрольна модульна робота як важлива форма навчального процесу має навчити студентів самостійно узагальнювати і викладати здобуті знання з дисципліни, відображаючи окремі теоретично-практичні проблеми, і застосовуючи навички з курсу у різних напрямках професійної діяльності.

Умовою допуску до виконання модульної аудиторної письмової контрольної роботи є своєчасне систематичне постійне відвідування лекційних занять і активність під час семінарських, практичних занять.

Контрольна робота визначає, наскільки глибоко студент засвоїв лекційний і практичний матеріал і вміє самостійно викладати окремі питання в рамках визначених тем (змістовних модулів).

У контрольній роботі студент повинен показати:

1. Знання, які отримав під час лекцій аналітичного, розгляду тематики семінарських і практичних занять.
2. Виявити діловий підхід і практицизм пропозицій по вирішенням поставлених питань.
3. Аналіз рекомендованої додаткової літератури і джерел, самостійне опрацювання тем, розділів.
4. Реалізувати творчий та індивідуальний потенціал.

У процесі написання модульної контрольної роботи слід дотримуватись таких вимог:

- змістовність і конкретність викладення відповідей на питання;
- достатня повнота викладення питання, тобто слід повністю розкрити явище або елементи досліджуваного процесу, розглянути всі сторони проблеми;
- завершеність викладення кожної думки;
- виключення повторів;
- акуратне оформлення контрольної роботи.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Найдавніші китайські держави та їх суспільно – політичний розвиток.
2. Формування і розвиток античних полісів.
3. Політика, війна і суспільно – культурний розвиток Греції у VIII – IV ст.. до н.е.
4. Демократія і реформи у Афінському полісі.
5. Греко-перські війни та їх вплив на розвиток Греції.

6. Реформи Солона, Клісфена та Ефі алта у Афіньському полісі (VI - V ст. до н.е.).
7. Римська держава і суспільство у республіканський період (509 – 30 рр. до н.е.).
8. Епоха Римської імперії (30 р. до н.е. – 476 р. н.е.).
9. Реформи Діоклетіана та Костянтина по зміщенню Римської імперії.
10. Виникнення і становлення християнства.
11. Падіння Західної Римської імперії.
12. Варни та суспільні відносини у стародавній Індії.
13. Реформи Шан-Яна та створення і розвиток Цінської імперії.
14. Суспільно-політичний та економічний розвиток імперії Хань.
15. Феодальна суспільна система і її особливості.
16. Держава, право і церква у середні віки.
17. Станова монархія і становлення парламентаризму.
18. Буржуазні революції у Нідерландах і Англії.
19. Війна за незалежність північноамериканських колоній і створення США
20. Французька революція XVIII ст.
21. Столітня війна.
22. Формування і специфіка розвитку абсолютистських монархій.
23. Реформація і Контрреформація у Європі у середні віки.
24. Тридцятилітня війна і Вестфальський мир.
25. Причини, характер та історичне значення Нідерландської буржуазної революції.
26. Англійський абсолютизм і опозиція.
27. Олівер Кромвель : політичний портрет.
28. Політичні діячі США (за вибором: Б.Франклін, С.Адамс, А.Гамільтон).
29. Джордж Вашингтон – перший президент США.
30. Томас Джефферсон: просвітителю і політичний діяч.
31. Паризька Комуна у 1792-1794 рр.
32. Внутрішня і зовнішня політика канцлера О. Фон Бісмарка.
33. Громадянська війна (1861 – 1865 рр.) і Реконструкція у США (1865 – 1871 рр.).
34. Франко – пруська війна та створення імперії.
35. Створення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
36. Внутрішнє становище у країнах Антанти та німецького блоку у роки першої світової війни: порівняльний аналіз.
37. Революційно – політичні кризи 1917 – 1923 рр.
38. США у 1930- ті роки. «Новий курс» Ф. Рузвельта.
39. Фашизм в Італії: влада, ідеологія і політика.
40. Націонал – соціалізм у Німеччині: режим влади, ідеологія і політика.
41. Дискусійні проблеми Другої світової війни.
42. План “Барбароса”: підготовка і реалізація.
43. Підсумки та наслідки Другої світової війни.
44. США і країни Західної Європи у період післявоєнної реконструкції і «холодної війни» (1945 - 1970 рр.).

45. СРСР і країни Центральної і Південно-Східної Європи у період післявоєнної реконструкції і «холодної війни» (1945р. – 1970 - ті роки).
46. Крах комуністичної системи і радикальні перетворення у СРСР і у країнах Центральної і Південно – Східної Європи (80 – і рр. ХХ - початок ХХІ ст.).
47. Причини, цілі та форми “холодної війни”.
48. Розкол Німеччини і “німецьке питання” у світовій політиці.
49. Формування військово-політичних блоків та політика їхнього протистояння.
50. Головні зовнішньополітичні доктрини СРСР та США.
51. Підсумки і уроки “холодної війни”.
52. Дипломатія супердержав у роки “холодної війни”.
53. Політика десталінізації у СРСР у 1950-ті роки.
54. Історичні передумови й рушійні сили інтеграційних процесів у Західній Європі.
55. Європейський Союз: історія, політична структура, досягнення і проблеми розширення.
56. Соціально – політичний розвиток Китаю у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.
57. Соціально – політичний розвиток Японії у другій половині ХХ - початку ХХІ ст.
58. Історія та сучасна політика НАТО.
59. Міжнародні та регіональні конфлікти (80-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.).
60. Структура та діяльність ООН.

Тематика рефератів для студентів заочної форми навчання.

1. Політичний лад Єгипту Стародавнього і Середнього царства.
2. Політичний розвиток Єгипту Пізнього царства.
3. Держави Шумеру та Аккаду в ранньодинастичний період.
4. Політичний лад держави III династії Уру.
5. Піднесення Вавилону та утворення Староавилонського царства.
6. Утворення Персидської держави Ахменідів.
7. Китай у період Західного і Східного Чжоу.
8. Перша централізована держава в Китаї – імперія Цінь.
9. Ознаки і функції давньосхідної держави та форми держави на Стародавньому Сході.
10. Взаємовідносини держав Сирії, Фінікії та Палестини з могутніми державами Передньої Азії та Єгиптом у II – I тис. до н.е.
11. Характеристика давньогрецького полісу.
12. Особливості розвитку стародавньої Спарти.
13. Рабовласницька демократія в Афінах.
14. Греко-перські війни і Афінський морський союз.
15. Греція і Македонія в епоху еллінізму.

16. Реформи Солона-Клісфена, їх значення.
17. Державний лад Римської Республіки.
18. Пунічні війни і їх наслідки.
19. Політична криза і падіння Римської Республіки.
20. Криза в Римській імперії в III ст. н.е.
21. Причини і наслідки падіння Західної Римської імперії.
22. Боротьба патрициїв і плебеїв у Стародавньому Римі.
23. Диктатура Ю.Цезаря в Римі, її сутність.
24. Принципат і доміант як політична система в Римській імперії.
25. Політичний лад Франкської держави кінець V- початок IV ст.
26. Візантія в IV - XI ст., її державний устрій.
27. Розпад імперії Каролінгів і його причини.
28. Політична роздробленість Франції в IX – XI ст. і політика перших Капетингів.
29. Політика короля Оттона I Великого і утворення Німецької імперії.
30. Столітня війна: причини, основні етапи та наслідки.
31. Політичний розвиток Франції у другій половині XV ст.
32. Реформи Генріха II Плантагенета.
33. Велика Хартія Вільностей і встановлення баронської олігархії в Англії.
34. Виникнення парламенту в Англії.
35. Союзи німецьких міст XIII – XIV ст.
36. Посилення роздробленості Німеччини в XIII – XV ст. і розпад імперії.
37. Особливості розвитку Південної Італії, Сицилії і Папської області в XII – XV ст.
38. Роль Великих географічних відкриттів у процесі виникнення капіталістичних відносин у країнах Західної Європи.
39. Політичний устрій Німеччини кінець XV – перша половина XVII ст..
40. Кардинал Ришельє та укріплення абсолютизму у Франції.
41. Нідерландська революція, її періодизація і історичне значення.
42. Реформація у країнах Західної Європи.
43. Особливості політичного розвитку Англії у кінці XV – середині XVII ст.
44. Специфічні риси розвитку країн Азії та Африки у середні віки.
45. Китай у період правління династії Сун (960-1279 рр.).
46. Японська держава у середні віки.
47. Імперія монголів (1206 -1388 рр.).
48. Особливості історичного розвитку Індії у середні віки.
49. Арабський халіфат.
50. Утворення Османський імперії.
51. «Чорна Африки» у середні віки.
52. Загальні риси політично-соціального розвитку країн Європи та Америки в кінці XIX – початку XX ст..
53. Політика Бісмарка (70-80 – ті рр. XIX ст.).
54. Британська імперія в кінці XIX – початку XX ст.

55. Передумови, причини і характер I світової війни (1914 -1918 рр.)
56. Завершення першої світової війни та її політичні підсумки. Створення Версальсько-Вашингтонської системи післявоєнних міжнародних відносин.
57. Основні тенденції розвитку країн Азії і Африки в першій половині – середині XX ст.
58. Революція 1848-1849 рр. в Європі: загальне і особливе.
59. Політичний розвиток Франції в кінці XIX – початку XX ст.
60. Громадянська війна і реконструкція в США.
61. Американський континент у XVIII- XIX ст.
62. Колоніальна експансія європейських держав і США в останній третині XIX ст.
63. Політика великих держав на Балканах в кінці XIX – початку XX ст.
64. Східне питання у XVIII- XIX ст.
65. Післявоєнне влаштування світу. Суперництво двох світових систем в умовах «холодної війни» (1945-1980 рр.).
66. Закінчення другої світової війни. Потсдамська мирна конференція та значення її рішень для повоєнного устрою світу.
67. Інтеграційні процеси в Західній Європі (1960-2007 рр.).
68. США у 1930 –ті рр. «Новий курс» Ф.Рузвельта.
69. Розкрийте суть «холодної війни» і напрямки її прояву.
70. Політичний розвиток країн АТР у другій половині XX- початок XXI ст.
71. Крах комуністичної системи: створення незалежних держав.
72. Закінчення військового протистояння Захід-Схід та встановлення нових міжнародних зв'язків.
73. Тероризм у сучасному світі як одна із загроз і фактор світової політики.
74. Арабський світ: його досягнення і проблеми.
75. Близькосхідна криза на сучасному етапі.
76. Національно-визвольна боротьба народів Азії, Африки та Латинської Америки у XX ст.
77. Вузлові проблеми розвитку країн Азії та Африки в кінці XX – початку XXI ст.
78. Політичний розвиток і його особливості в західнослов'янських народів у XI – XV ст.
79. Політичний розвиток балканських народів і його особливості у XI – XV ст.
80. Жовтнева (1917) революція в Росії та її вплив на політичні процеси в світі
81. Виникнення і поширення фашизму в Європі.
82. Головні тенденції політичного розвитку країн Західної Європи і США в 30-ті роки.
83. Німецька проблема в післявоєнний період. Об'єднання Німеччини та його вплив на політичне становище в Європі і в світі.

84. Роль буржуазних революцій у соціально-політичних перетвореннях др. пол. XIX ст. країн Західної Європи.
85. Крах імперії Габсбургів і утворення на її теренах самостійних демократичних держав.
86. Утворення ООН, структура і мета її діяльності. Роль України в її утворенні.
87. Становлення соціалістичного тоталітаризму в країнах Східної і Південно-Східної Європи. Роль СРСР в утвердженні тоталітаризму в Східній і Південно-Східній Європі.
88. Причини й етапи деколонізації після Другої світової війни. Вихід нових країн на міжнародну арену.
89. Велика Французька революція 1789-1794 рр.: її історичне значення для континентальної Європи.
90. Загострення міжнародних відносин у 30-ті рр. XX ст. Політика Західних країн «умиротворення» агресора.
91. Вкажіть найхарактерніші риси геополітичних змін у світі після I світової війни.
92. Розкрийте процес складання Версальсько-Вашингтонської системи договорів? У чому її особливості?
93. Чим обумовлювалося зростання впливу США на світову політику після I світової війни? Якими були особливості соціально-економічного та політичного розвитку США у 20-ті роки?
94. Які риси характеризували процес соціально-економічної та політичної стабілізації західних країн у 20-ті роки?

V. Навчально-методична карта дисципліни «ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ КРАЇН СВІТУ»

Разом: 72 год. З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.), індивідуальна робота (4 год.), самостійна робота (36 год.), підсумковий контроль (0,33 год. на кожного студента)

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми, бали)	Семінарські заняття (теми)	СЗ (бали)	СР (бали)	ІНДЗ (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
Модуль I 0-60	Тема 1. Особливості політичної історії Стародавнього Сходу та античного світу			0-5			
		Семінарське заняття 1. Особливості політичної історії Стародавнього Сходу та античного світу	0-10				
	Тема 2. Європа і країни Сходу у період Середньовіччя (V-XVII ст.)			0-5			
		Семінарське заняття 2. Європа і країни Сходу у період середньовіччя і новий час	0-10				
	Тема 3. Основні тенденції політичної історії світу у новий період (XVIII-XIX ст.)			0-5		МКР 0-25	
Модуль II 0-120	Тема 4. Політично-соціальний розвиток світу на ребежі XIX-XX ст.: епоха глобальних цивілізаційних змін			0-5			ІСПИТ 0-40
		Семінарське заняття 3. Політично-соціальний розвиток світу на ребежі XIX-XX ст.: епоха глобальних цивілізаційних змін	0-10				
	Тема 5. Політичний світовий розвиток у міжвоєнний період			0-5			
		Семінарське заняття 4. Політичний світовий розвиток у міжвоєнний період	0-10				
	Тема 6. Післявоєнний устрій світу: протиборство двох світових систем			0-5			
	Тема 7. Політичний розвиток світу в кін. XX - на поч. XXI ст.			0-5			
	Семінарське заняття 5. Політичні відносини у другій пол. XX ст.	0-10					

	Тема 8. Політичні виклики сьогодення			0-5			
		Семінарське заняття 6. Політичні виклики сьогодення	0-10			МКР 0-25	

Самостійна робота студентів включає час, використаний на вивчення конспектів лекцій, підручників, науково-популярної фахової літератури, написання доповідей, рефератів та коротких відповідей на питання, винесені на самостійне вивчення.

Рекомендації до самостійної роботи студентів:

- при вивченні матеріалу за конспектами лекцій, підручниками, науково-методичною літературою особливу увагу слід приділяти основним термінам та поняттям.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Ба-ли	Термін Викона-ння (тижні)
Змістовий модуль I.			
Глобальні тенденції розвитку сучасного світу			
Назвіть найвпливовіші міжнародні організації країн Заходу, діяльність яких має визначальне значення для сучасного політичного і економічного розвитку регіону і країн світу. Як вплинуло проголошення самостійності незалежних держав у східноєвропейському регіоні на стан і розвиток сучасних міжнародних відносин світового співтовариства	<ul style="list-style-type: none"> ➤ вхідні тести, ➤ політичний практикум, ➤ робота в малих групах, ➤ реферати, ➤ повідомлення, ➤ тренінг, ➤ інтерактивні презентації. 	0-10	2 тижні
Дайте характеристику глобалізації сучасних міжнародних відносин. Розкрити участь України у міжнародних економічних зв'язках та у міжнародній інвестиційній діяльності. Проблема збереження миру на планеті	<ul style="list-style-type: none"> ➤ індивідуальний контроль, ➤ розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, ➤ складання тез. 	0-10	2 тижні
Змістовий модуль II.			
Європейська інтеграція. Вплив ЄС на розвиток інтеграційних процесів у Європі в новітній час			
Як відбувався процес інтеграції, налагодження міжнародного	<ul style="list-style-type: none"> ➤ брифінг, ➤ дискусія, 	0-10	2 тижні

<p>співробітництва країн Західної Європи з країнами світу. Доведіть, що в новітню добу національні держави є основою розвитку сучасної цивілізації і їхня участь залежить від темпів інтеграційних процесів у країнах світу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ розгляд проблемних питань, ➤ міні-диктант 3 визначення термінів, ➤ фронтальне (комбіноване) усне опитування. 		
<p>Розкрийте основні виміри інтеграції Україна в контексті світового інтеграційного розвитку Перспективи розвитку ЄС і участь у ньому нашої держави</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ презентація соціологічного проекту, ➤ колоквиум, ➤ ігрові ситуації, ➤ творчі (дослідницькі) завдання, ➤ контрольна співбесіда 3 проблеми модуля. 	0-10	3 тижні
<i>Разом: 36 год.</i>		<i>Разом: 40 балів.</i>	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. (16 год.)

1. Історичний портрет Навуходоносора I.
2. Соціальні суперечності у Єгипті Середнього царства.
3. Реформи Ехнатона та їх значення.
4. Схарактеризуйте правління Саргона I.
5. Схарактеризуйте кодекс Хаммурапі.
6. Відносини держав Східного Середземномор'я та Аравії з державами Месопотамії, Малої Азії та Єгиптом.
7. Політичний устрій Карфагена.
8. Варни та суспільні відносини у Стародавній Індії.
9. Внутрішня та зовнішня політика Ашоки у Стародавній Індії.
10. Народні повстання в імперії Хань у I–II ст.
11. Формування і розвиток давньогрецьких полісів.
12. Держава, влада і суспільство у Спарті.
13. Соціально-політична організація грецьких полісів у VIII–VI ст. до н. е.
14. Тирані Греції.
15. Перикл: політичний портрет.
16. Пелопоннеська війна: погляд історика Фукідида.
17. Програми подолання кризи у грецькому суспільстві у творах Платона, Сократа й Аристотеля.
18. Демократія і реформи в Афінському полісі.
19. Державні діячі “золотого століття” Римської республіки: Сципійон, Катон.
20. Криза політичної системи Римської республіки. I тріумвірат.
21. Диктатура Цезаря.
22. Причини падіння Римської республіки.

23. Особливості правління династії Юліїв-Клавдієв.
24. Династія Флавієв.
25. Солдатські імператори та їх політика.
26. Причини падіння Західної Римської імперії.
27. Диктатура Сулли.
28. Особливості соціальних суперечностей у римському суспільстві.
29. Громадянські війни і криза республіканського устрою.
30. Принципат Августа і подальше функціонування монархічної влади.
31. Реформи Діоклетіана та Костянтина щодо зміцнення Римської імперії.
32. Політична діяльність Цицерона.
33. Столітня війна: причини, етапи, значення.
34. Середньовічні міста і бюргерство.
35. Феодальна суспільна система і її особливості.
36. Розпад імперії Каролінгів і його причини.
37. Громадянсько-релігійні війни у Франції.
38. Формування і специфіка розвитку абсолютистських монархій у країнах Західної Європи.
39. Реформація і Контрреформація.
40. Формування капіталістичних відносин і соціально-політичні процеси у країнах Західної Європи.
41. Особливості правління династії Стюартів.
42. Формування абсолютизму у Франції. Людовік XIII.
43. Перехід від станової монархії до абсолютної у країнах Північної Європи.
44. Тридцятилітня війна у Європі й Вестфальський мир.
45. Організація і діяльність ордену єзуїтів.
46. Генріх VIII: людина і державний діяч.
47. Політика Рішельє і зміцнення абсолютизму у Франції у XVII ст.
48. Внутрішня і зовнішня політика Філіппа II в Іспанії у другій половині XVI ст.
49. Специфічні риси абсолютизму в різних країнах Західної Європи.
50. Мартін Лютер та його вчення.
51. Вчення та діяльність Томаса Мюнцера.
52. Селянська війна — кульмінаційний пункт ранньобуржуазної революції у Німеччині.
53. Східні слов'яни в давнину.
54. Болеслав I Хоробрий, його політика.
55. Держава Ягелона.
56. Політичний розвиток Чехії у IX ст.: утворення двох політичних об'єднань.
57. Чехія у складі Священної Римської імперії.
58. Гуситський рух.
59. Особливості історичного розвитку цивілізацій середньовічного Сходу.
60. Китай після краху імперії Хань.
61. Китайська держава епохи Тан (618–906 рр.).
62. Війни у Китаї в X ст. і створення імперії Сун (960–1279 рр.).
63. Династія Юань (1280–1368 рр.).

64. Соціально-політичний розвиток Китаю епохи Мін (1368–1644 рр.).
65. Японська модель середньовіччя. Особливості державного устрою.
66. Оформлення стану самураїв.
67. Імперія Великих Моголів (1532–1707 рр.).
68. Релігійні і політичні реформи Акбара (1542–1605 рр.), їх значення.
69. Специфічні риси розвитку країн Азії у середні віки.
70. Японія при сьогунах (XII–XVII ст.).
71. Розквіт корейської держави в епоху Чосон (XIV–XVII ст.).
72. Варново-кастова організація індійського суспільства.
73. Роль конфуціанства у формуванні певних рис китайської цивілізації.
74. Дайте характеристику соціально-політичним процесам у Китаї в III–VII ст.
75. Схарактеризуйте особливості політичного розвитку Японії у період XVI–XVII ст.
76. Виникнення ісламу й утворення держави арабів.
77. Утворення Арабського халіфату. Діяльність перших халіфів.
78. Дамаський халіфат Омейядів (662–750 рр.). Багдадський халіфат Аббасидів (750–1258 рр.).
79. Особливості розвитку ісламських співтовариств після розпаду халіфату.
80. Утворення держави Сельджукідів у Середній Азії у X–XIII ст.
81. Взаємодія та протистояння християнського Заходу й ісламського Сходу.
82. Геополітичне положення Аравійського півострова.
83. Ісламські держави Північної Африки.
84. Ісламська держава в Іспанії.
85. Держави Середньої Азії в X–XIII ст.
86. Створення Османської імперії (1304–1453 рр.). “Золотий вік” османів.
87. Суспільно-політичний устрій Османської імперії.
88. Боротьба народів проти османського гніту.
89. Спроби відновлення могутності держави Османа в XVII ст.
90. Геополітичне положення та тюркизація Малої Азії в XII–XIII ст.
91. Турки-османи у Північному Причорномор’ї.
92. Ослаблення й занепад турецької могутності.
93. Війни імперії Османа з Англією, Францією у XVII ст.: причини і результати.
94. Причини, характер та значення Нідерландської буржуазної революції.
95. Англійський абсолютизм і опозиція.
96. Довгий парламент та його революційна діяльність.
97. Англійська революція середини XVII ст.: передумови, етапи революції.
98. Індепендентська республіка.
99. Криза республіки і протекторат О. Кромвеля.
100. Розвиток конституційної монархії в Англії у XVIII ст.
101. Політичний і суспільний устрій Нідерландів у другій половині XVI ст.
102. Вільгельм Оранський: політичний портрет.
103. Олівер Кромвель: політичний портрет.
104. Зміни у положенні селянства та дворянства у країнах Західної Європи в XV–XVI ст. Поява буржуазії і пролетаріату.
105. Політичні та економічні наслідки Великих географічних відкриттів.

106. Виникнення колоніальної політики, її цілі. Перші колоніальні імперії.
107. Англо-іспанське і англо-голландське суперництво у XVII ст.
108. Війна за незалежність у колоніях Північної Америки.
109. Версальський мир. Становлення державності США.
110. Система управління і соціальний склад іспанських, португальських колоній.
111. Жирондисти і їхня роль у французькій революції.
112. Паризька комуна у 1792–1794 рр.
113. Великий терор у період французької революції XVIII ст.
114. Проаналізуйте історичне місце Н. Бонапарта і його діяльності.
115. Висвітлить завойовницьку політику Франції часів Директорії (1796–1799 рр.): причини і результати.
116. Схарактеризуйте коаліції європейських держав проти Франції наприкінці XVIII — на початку XIX ст.: сильні і слабкі сторони.
117. Утрехтський мир (1713–1715 рр.) — перший договір про баланс сил у Європі.
118. Буржуазні революції XIX ст. на Заході.
119. Становлення та розвиток парламентських політичних систем.
120. Австро-прусска боротьба за гегемонію у Німеччині.
121. Прихід до влади О. Фон Бісмарка його політичний курс.
122. Створення Троїстого союзу.
123. Створення Італійського королівства.
124. Створення двоєдиної монархії Австро-Угорщини.
125. Південні слов'яни у монархії Габсбургів.
126. Особливості формування американського суспільства: реконструкція, її цілі та методи здійснення.
127. Особливості розвитку Російської імперії наприкінці XIX — на початку XX ст.

Змістовий модуль II. (30 год.)

1. Історична обумовленість буржуазних перетворень у Європейських країнах.
2. Поясніть, яку роль відіграють буржуазні революції в перетвореннях суспільного життя.
3. Дайте пояснення, коли і за яких умов відбуваються буржуазні революції. Чому в різних країнах вони відбуваються не в один час і відрізняються одна від одної тривалістю розвитку?
4. Поясніть, чим обумовлена різноманітність форм буржуазних революцій.
5. Розкрийте особливості формування індустріального суспільства в країнах Заходу та основні тенденції його розвитку.
6. Які вам відомі характерні риси індустріального суспільства? На який період припадає його становлення?
7. Охарактеризуйте особливості формування американського суспільства.
8. Конституція США, її суть.

9. Розкрийте особливості капіталістичної еволюції російського суспільства в другій половині XIX—поч. XX ст.

10. Дайте порівняльну характеристику соціально-класової структури суспільства країн Заходу і Росії. Поясніть, чим обумовлені їхні відмінності.

11. Охарактеризуйте основні буржуазні політичні течії і рухи в країнах Заходу.

12. Зародження робітничого руху на Заході, його еволюція й ідейні основи.

13. Становлення й розвиток соціал-демократичного руху на Заході, II Інтернаціонал.

14. Виникнення реформістського напрямку в соціал-демократичному русі, його суть. Е. Бернштейн.

15. Розкрийте суть народницького руху, покажіть його еволюцію наприкінці XIX—на поч. XX ст.

16. Соціально-економічні та політичні передумови революції 1905—1907 років у Російській імперії, її початок і етапи розвитку.

17. Піднесення страйкового руху робітничого класу на початку XX ст. в країнах Заходу, його особливості.

18. Поясніть причини піднесення національно-визвольних рухів народів світу на початку XX ст., їхня суть і особливості.

19. Якими були спільні та відмінні риси буржуазно-демократичних революцій на початку XX ст. в Росії — Мексиці — Китаї — Ірані?

20. Розкрийте зміст поняття «Пробудження Азії».

21. Вкажіть на причини виникнення та поширення фашистського руху в Європі після I світової війни. Що обумовило встановлення в Італії у 1922 році фашистської диктатури?

22. У чому слід вбачати причини економічного, політичного і воєнного співробітництва Радянської Росії та Німеччини у 20-х — поч. 30-х років?

23. Яку роль відіграла Рапальська угода Німеччини з Радянською Росією в процесі визнання останньої західним світом у 20-ті роки?

24. Проаналізуйте тенденції розвитку міжнародного робітничого руху в 20-ті роки. Що обумовлювало ідейний і організаційний розкол міжнародного робітничого руху в цей період?

25. Розкрийте причини та особливості світової економічної кризи 1929—1933 рр.

26. Як вплинула світова економічна криза 1929—1933 рр. на соціально-політичні процеси в світі в 30-ті роки?

27. У чому виявилось загострення суперечностей західного світу внаслідок світової економічної кризи 1929—1933 рр.?

28. У чому особливості соціал-демократичного реформізму, що знайшов практичну реалізацію в ряді скандинавських країн у 30-ті роки?

29. Розкрийте суть «нового курсу» Ф. Д. Рузвельта. Яку роль відіграло його здійснення для стабілізації американської економіки в післякризовий період?

30. Назвіть причини встановлення фашистської диктатури в Німеччині в січні 1933 р.

31. Проаналізуйте реакційну суть доктрини та практики націонал-соціалізму.

32. Охарактеризуйте процес утворення єдиного фашистського фронту в ряді країн Заходу у 30-ті роки, його мету і результати.

33. Тоталітаризм як явище світового порядку, його суть і особливості в радянському суспільстві.
34. Поясніть, чим обумовлені спроби створення системи колективної безпеки в Європі напередодні другої світової війни.
35. Радянсько-німецькі договори 1939 року, їхня суть і сучасні оцінки.
36. Початок другої світової війни, її причини і характер.
37. Що таке «дивовижна війна» на Заході?
38. Виникнення руху Опору народів країн, окупованих фашистською Німеччиною.
39. Віроломний напад фашистської Німеччини на Радянський Союз. Початок Великої Вітчизняної війни, її характер і цілі.
40. Якими причинами пояснюються невдачі і поразки Червоної Армії у початковому періоді Великої Вітчизняної війни?
41. Яке значення розгрому німецько-фашистських військ під Москвою?
42. Розкрийте процес створення і значення антигітлерівської коаліції в ході другої світової війни.
43. У чому полягає суть корінного перелому у ході Великої Вітчизняної і другої світової війни? Із якими подіями на радянсько-німецькому фронті він пов'язаний?
44. Яку роль відіграв радянський тил у роки Великої Вітчизняної війни?
45. Масовий народний рух опору на окупованій нацистами території СРСР.
46. Розгром фашистської Німеччини і мілітаристської Японії. Закінчення другої світової війни.
47. Розкрийте вирішальну роль Радянського Союзу в перемозі над фашистською коаліцією в другій світовій війні.
48. Всесвітньо-історичне значення перемоги Об'єднаних націй в другій світовій війні.
49. Які політичні підсумки й уроки Великої Вітчизняної і другої світової війни?
50. Охарактеризуйте геополітичні зміни у світі, що стали наслідком закінчення другої світової війни.
51. З якою метою було створено Організацію Об'єднаних Націй? Покажіть роль і місце України в її утворенні.
52. Чому людству не вдалося використати унікальну післявоєнну можливість розбудови мирного життя без воєн?
53. Чому в Східноєвропейських країнах процес демократичних перетворень у повоєнний час не набув незворотного характеру?
54. Коли і з якою метою була утворена Рада Економічної Взаємодопомоги?
55. Розкрийте політичний зміст «Доктрини Трумена».
56. Розкрийте суть і значення «Плану Маршалла».
57. Яку подію слід розцінювати як початок «холодної війни»?
58. Вкажіть на причини утворення протиборствуючих військово-політичних блоків, їхні цілі. Назвіть ці блоки.
59. Розпад світової колоніальної системи та поява натомість незалежних країн. Проблеми вибору шляхів незалежного розвитку.
60. «Рух неприєднання», його суть і значення.
61. Розкрийте причини розколу Німеччини на дві німецькі держави.

62. Охарактеризуйте соціально-політичні процеси в Радянському Союзі у відбудовчий період.

63. У чому полягав ідеологічний наступ сталінщини в повоєнний період.

64. Суть протиборства між двома соціально-політичними системами в повоєнному світі.

65. Карибська криза, її причини і політичні уроки для світу.

66. Охарактеризуйте тенденції розвитку радянського суспільства після смерті Й. Сталіна. Заходи кремлівського керівництва по подоланню наслідків культу особи Сталіна.

67. Посилення впливу держави на реалізацію соціальних програм у капіталістичному світі.

68. Ідеологія і практика лівих, ліберально-реформістських і консервативних партій в умовах розвитку НТР.

69. Світовий ліберальний рух 70-х—середини 80-х рр., його суть.

70. Глобальні екологічні проблеми в умовах НТР і перспективи їхнього вирішення.

71. Наростання кризових явищ в економічному і суспільно-політичному житті в країнах соціалізму.

72. Вплив взаємовідносин між США та СРСР на політичну ситуацію в світі.

73. «Нова східна політика» канцлера ФРН Віллі Брандта. Визнання непорушності кордонів держав у Європі.

74. Загальноєвропейська нарада з проблем безпеки і співробітництва в Європі 1975 року. Її значення для міжнародної розрядки.

75. Заключний Акт Європейської наради в Гельсінкі та його історичне значення.

76. Причини загострення американсько-радянських відносин наприкінці 70-х—на поч. 80-х рр.

77. Вторгнення радянських військ в Афганістан. Зрив політики розрядки і нове загострення «холодної війни».

78. Радянсько-американське протистояння в країнах «третього світу», його суть.

79. Демократизація радянського суспільства та процес суверенізації республік наприкінці 80-х — на поч. 90-х років.

80. Розкрийте суть і політичні наслідки серпневих подій 1991 року в Москві.

81. Розпад СРСР і створення Співдружності Незалежних Держав.

82. Демократичні революції в країнах Східної Європи наприкінці 80-х—початку 90-х років, їхні особливості і політичні наслідки.

83. Німецька проблема в повоєнний період. Об'єднання Німеччини і його міжнародні наслідки.

84. Міжнародні результати розпаду СРСР і розвалу світової системи соціалізму.

Тестові завдання

1. *Оберіть назву створеного в середині 30-х років Францією зовнішньополітичного блоку, до якого увійшли Греція, Румунія, Туреччина та Югославія:*

- а) Французька Антанта;
- б) Мала Антанта;
- в) Балканська Антанта;
- г) Південна Антанта.

2. Розташуйте історичні події у правильному, на вашу думку, хронологічному порядку:

- а) окупація Греції;
- б) битва під Сталінградом;
- в) початок Другої світової війни;
- г) капітуляція Японії.

3. До початкового етапу Великої Вітчизняної війни належить:

- а) Смоленська битва;
- б) Сталінградська битва;
- в) битва на Орловсько-Курській дузі;
- г) Вісло-Одерська операція.

4. Прочитайте уривок із спогадів і вкажіть назву органу влади періоду Великої Вітчизняної війни, про який йдеться: “Керував всіма військовими діями озброєних сил на суші, на морі і в повітрі, проводив нарощування стратегічних зусиль у ході боротьби за рахунок резервів і використання сил партизанського руху”:

- а) Ставка Верховного Головнокомандування;
- б) Реввоєнрада;
- в) Рада з евакуації;
- г) Рада Праці і Оборони.

5. Вкажіть період народного повстання проти тоталітарного комуністичного режиму в Угорщині:

- а) квітень — травень 1956 р.;
- б) жовтень — листопад 1956 р.;
- в) вересень — жовтень 1956 р.;
- г) серпень — вересень 1956 р.

6. Економічні реформи в СРСР в другій половині 60-х років пов’язані з ім’ям:

- а) Г. М. Маленкова;
- б) Ю. В. Андропова;
- в) А. Н. Косигіна;
- г) Л. П. Берії.

7. Визначте, які з названих положень містилися в доповіді М. С. Хрущова на XX з’їзді КПРС “Про культ особи і його наслідки”:

- а) Сталін винен у масових репресіях;
- б) у репресіях винен тільки КДБ;

- в) Сталін привласнив собі одноосібну владу в державі;
- г) у репресіях винні соратники Сталіна;
- д) безневинно арештованих людей піддавали тортурам;
- є) Сталін діяв правильно до 1936 р.

8. У ніч на 23 липня 1952 р. таємна військова організація “Вільні офіцери” здійснила переворот і захопила владу у країні. Військовими була ліквідована монархія і в 1953 р. ця країна була проголошена республікою. Про яку країну йдеться:

- а) Сирію;
- б) Ірак;
- в) Єгипет.

9. Організацію Американських держав (ОАД) було створено у:

- а) 1947 р.;
- б) 1948 р.;
- в) 1952 р.

10. Визначте подію, яка змусила президента США оголосити СРСР “імперією зла”:

- а) введення у 1979 р. радянських військ до Афганістану;
- б) масові арешти дисидентів протягом 1982–1983 рр.;
- в) бойкот СРСР Олімпійських ігор 1984 р. у Лос-Анджелесі;
- г) знищення у 1983 р. південнокорейського пасажирського літака.

11. Вкажіть місце, де у вересні 1978 р. між Єгиптом та Ізраїлем була підписана угода про припинення війни:

- а) Кемп-Девід;
- б) Род-Айленд;
- в) Ель-Пасо;
- г) Санта-Фе.

12. Встановіть послідовність зазначених подій:

- а) проведення операції “Буря в пустелі”;
- б) обрання Ф. Міттерана президентом Франції;
- в) падіння режиму “чорних полковників” у Греції;
- г) падіння Берлінської стіни.

13. Радянська агресія в Афганістані тривала упродовж:

- а) 1972–1978 рр.;
- б) 1979–1989 рр.;
- в) 1985–1992 рр.

14. Назвіть, у якому році в СРСР з’їздом народних депутатів було введено пост Президента СРСР:

- a) 1977;
- б) 1985;
- в) 1990;
- г) 1999.

15. Визначте, у якому році відбулася Синьхайська революція:

- a) 1912;
- б) 1911;
- в) 1906;
- г) 1917.

16. Дайте відповідь, як називалася організація, створена Сунь Ятсеном в 1905 р. для здійснення національної революції:

- a) Об'єднаний союз;
- б) Національна партія;
- в) Китайська революційна партія;
- г) Союз відродження.

17. Назвіть ім'я першого тимчасового президента Китайської республіки:

- a) Юань Шикай;
- б) Дуань Цижуй;
- в) Сунь Ятсен;
- г) Ван Цзінвей.

18. Прочитайте уривок із “Заяви по підсумкам зустрічі президентів України та США в Білому домі” та вкажіть рік, коли відбулася ця зустріч.

“Президенти України та США висловили задоволення з приводу зростаючого співробітництва обох держав у сфері створення колективної безпеки в вроатлантичному регіоні. ... Президент США дав високу оцінку активній участі України в програмі „Партнерство заради миру”... Президент США високо оцінив внесок України в миротворчі операції на Балканах, зокрема участь батальйону українських миротворців у Силах по виконанню угод ...”

19. Визначте, які з перелічених змін на політичній карті Європи належать до періоду 1989–1999 рр.:

- a) розпад Австро-Угорщини;
- б) утворення Фінляндії;
- в) утворення Словенії, Хорватії, Боснії і Герцеговини, Македонії;
- г) утворення Польщі і Угорщини.

20. Дайте відповідь, скільки всього у сучасному світі налічується країн і територій з оформленим і неоформленим державним статусом:

- a) 150;
- б) 170;

- в) 210;
- г) 240.

21. До територій з неоформленим державним статусом серед названих належать:

- а) Східний Тимор;
- б) Боснія і Герцеговина;
- в) Палестина;
- г) Абхазія;
- д) Словенія;
- є) Чорногорія.

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Зміст ІНДЗ:

Завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь на навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, самостійних занять і охоплює декілька тем, або весь зміст навчального курсу. ІНДЗ виконується у вигляді звіту політологічного дослідження або електронної презентації на відповідну тему з курсу «Політична історія світу». Система оцінювання ІНДЗ відповідає загальним критеріям навчальних досягнень студентів і становить від 0 до 30 балів.

Метою виконання ІНДЗ є закріпити теоретичні основи курсу «Політична історія світу» на прикладі дослідження важливих проблемних ситуацій з політичного життя світу й України із застосуванням методів політичного аналізу.

У процесі виконання ІНДЗ студент у відповідності до вимог повинен розкрити **основні завдання**:

- дослідити проблемні ситуації, що склалися в світі, через призму методології соціологічно-політичного аналізу подій;
- визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки політично-соціальних процесів та явищ.
- проаналізувати публікації й інтернет-матеріали аналітичного характеру;
- відбирати, систематизувати та обробляти інформацію у відповідності до цілей дослідження;

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким **вимогам**:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- містити самостійні дослідження, розрахунки, виконані на ПК;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення досліджуваного об'єкту;
- мати належне оформлення;
- бути виконане і подане на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Складання і виконання робочого плану ІНДЗ

План індивідуальної роботи повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретично-методичної, аналітичної та конструктивної частин. При розробці та обговоренні плану дослідження необхідно скласти поетапний календарний робочий план згідно із затвердженим на кафедрі графіком. У встановлений графіком кінцевий термін студент подає завершену індивідуальну навчально-дослідну роботу на рецензування викладачу. Невиконання графіка та систематичне відхилення від регламенту є підставою для недопущення студента до захисту індивідуальної роботи.

Після перевірки наявності всіх необхідних структурних частин ІНДЗ викладач (науковий керівник) оголошує про допуск студента до захисту. Під час захисту студент має розкрити актуальність, мету і завдання, предмет дослідження, яке він проводив. Особливе місце має бути відведене обґрунтованому порівняльному аналізу та оцінці його ефективності (рекомендується витратити не менше 70 % часу, відведеного для доповіді), ілюструючи доповідь посиланням на наочні графічні матеріали. Обсяг тексту доповіді має відповідати 5-10 хвилинам виступу. Захист індивідуальної роботи проводиться публічно на останньому індивідуальному занятті. З метою визначення рівня професійної підготовки та ерудиції в цілому студенту можуть ставитися питання.

Після захисту викладач оголошує результати і набрані бали за всі види теоретично-практичного курсу ІНДЗ. Якщо студент вчасно не здав на рецензування і перевірку індивідуальну роботу чи отримав під час захисту незначну кількість балів, то лише з дозволу завідувача кафедри може бути допущений для повторного складання ІНДЗ у встановлений навчальним планом термін. Якщо захист індивідуальної роботи не відбувся з поважних причин, то викладач може подовжити термін захисту до проведення підсумкового контролю (залік) з дисципліни «Політична історія світу».

Основні етапи виконання ІНДЗ:

1. Підготовчий (теоретичний): розробка програми і плану.
2. Практичний (емпіричний).
3. Етап інтерпретації та узагальнення зібраних даних: оцінка результатів.
4. Оформлення ІНДЗ у вигляді аналітичного звіту.
5. Подання роботи на кафедру.
6. Захист ІНДЗ.

Орієнтовна структура ІНДЗ – Науково-дослідницької роботи у вигляді звіту чи електронної презентації:

- Титульний аркуш;
- План (зміст роботи із зазначенням сторінок);
- Вступ. Обґрунтування актуальності та необхідності проведення соціологічного дослідження; окреслення мети, завдання, предмету, об'єкту, гіпотези дослідження;
- Основна частина (розбита на розділи та підрозділи). У цій частині описується методика дослідження, характеристика проблеми, етапи роботи. Після

цього наводяться цифрові дані у вигляді таблиць, графіків, діаграм, одержані під час дослідження. Аналіз результатів дослідження також висвітлюється в цьому розділі, акцентуючи увагу на закономірностях, які були зазначені в ході проведення дослідження ;

- Висновки, рекомендації;
- Список використаних джерел та літератури;
- Додатки (таблиці підрахунків результатів, графік звітності, індивідуальний план);

Аналітичний звіт являє собою детальний аналіз проблеми, висновки, рекомендації. До звіту додаються різноманітні таблиці, графіки, діаграми тощо. Значна увага приділяється висновкам, які становлять $\frac{1}{4}$ частини тексту. Під час підготовки аналітичного звіту доцільно долучати максимальну кількість матеріалів. Матеріал має бути структурованим та логічно викладеним, при цьому слід використовувати чіткі, зрозумілі фрази, намагатися уникати жаргону.

Обсяг звіту має бути в межах 12-15 сторінок комп'ютерного набору (або від руки 15-18 сторінок) без списку літератури та додатків. Електронна презентація (програмне забезпечення MS Power Point) повинна складатись відповідно з 15-20 слайдів.

Усі розділи і підрозділи, що є у плані, повинні бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий – не менше 30 мм; правий – 15 мм; верхній – 20 мм; нижній – 20 мм. Текст у комп'ютерному варіанті виконується шрифтом - Times New Roman, розміром –14, міжрядковий інтервал – 1,5.

Порядковий номер проставляється праворуч у нижньому куті сторінки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому порядковий номер не ставиться. Він проставляється на наступній сторінці далі по порядку.

Розділи або глави нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи – цифрою розділу і підрозділу через крапку. Наприклад, якщо розділ буде другим, то він позначається: Розділ 2: ... (далі йде назва розділу), а відповідно перший підрозділ цього розділу: 2.1. (далі йде назва підрозділу) і так далі за порядком до наступного розділу.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватись вимог державного стандарту. Кожен бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв творів. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. Посилання на літературу робляться в тексті з позначенням їх порядкового номера в списку і сторінок через кому в прямокутних дужках. Нижче подані приклади оформлення використаної літератури, яке залежить від виду джерела:

Книги

Один автор

Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т

математики, 2006. — 111с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).

Два автори

Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.

П'ять і більше авторів

Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).

Без автора

Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1]с.

Багатотомний документ

Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006.— (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с.

Матеріали конференцій, з'їздів

Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).

Депоновані наукові праці

Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.

Словники

Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.

Атласи

Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К.: Варта, 2006. — 217, [1] с.

Законодавчі та нормативні документи

Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К.: МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).

Стандарти

Якість води. Словник термінів : ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 — ДСТУ ІЗО 6107-9:2004.

— [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с.
— (Національні стандарти України).

Дисертації

Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

Автореферати дисертацій

Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 «Технологія машинобудування» / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.

Частина книги, періодичного продовжуваного видання

Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1—С. 39—61.

Електронні ресурси

Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbuu.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

Зразок оформлення титульного аркуша звіту:

Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗВІТ

СТУДЕНТА-ДОСЛІДНИКА

Прізвище, ім'я та по-батькові _____

Інституту _____

Кафедри _____

_____ курсу, групи _____

Про проходження індивідуальної науково-дослідної роботи з дисципліни

«Політична історія країн світу»

на тему: _____

За час з _____ по _____ 20__ р.

Дата складання звіту _____ 20__ р.

Підпис студента _____

1. Геополітичне положення Аравійського півострова.
2. Ісламські держави Північної Африки.
3. Ісламська держава в Іспанії.
4. Держави Середньої Азії в X–XIII ст.
5. Геополітичне положення та тюркизація Малої Азії в XII– XIII ст.
6. Турки-османи у Північному Причорномор'ї.
7. Ослаблення й занепад турецької могутності.
8. Війни імперії Османа з Англією, Францією у XVII ст.: причини і результати.

9. Політичний і суспільний устрій Нідерландів у другій половині XVI ст.
10. Вільгельм Оранський: політичний портрет.
11. Олівер Кромвель: політичний портрет.
12. Зміни у положенні селянства та дворянства у країнах Західної Європи в XV–XVI ст. Поява буржуазії і пролетаріату.
13. Політичні діячі США (за вибором: Б. Франклін, С. Адамс, А. Гамільтон).
14. Джордж Вашингтон — перший президент США.
15. Томас Джефферсон: просвітитель і політичний діяч.
16. Особливості абсолютизму в Іспанії, Німеччині, Франції.
17. Політичні інтереси європейських держав у другій половині XVIII ст.
18. Велика французька буржуазна революція.
19. Конституції Франції 1791 і 1793 рр.: порівняльний аналіз.
20. Політика Директорії.
21. Імперія Наполеона. Причини кризи імперії.
22. Цілі буржуазії і ліберального дворянства у європейських революціях 1820–1830 рр. (Іспанія, Португалія, Італія).
23. Липнева монархія і лютнева революція у Франції.
24. Німецька національна ідея у подіях 1848–1849 рр.
25. Політичний портрет (на вибір: Марат, Дантон, Лафайєт, Бріссо, Кутон).
26. Загострення міжімперіалістичних суперечностей на початку XX ст. Створення в Європі двох ворожих військово-політичних союзів.
27. Причини поразки та наслідки революції 1905–1907 рр. у Росії.
28. Державний устрій, політичні системи країн Англії, Франції, Німеччини, Росії, США та Японії на початку XX ст.
29. Особливості національно-визвольного руху в країнах Африки.
30. “Східне питання” і політика держав щодо імперії Османа.
31. Младотурецька революція 1908–1909 рр.
32. Процес оформлення Троїстого союзу і Антанти.
33. Утворення Балканського союзу. Балканські війни.
34. Дипломатична боротьба країн німецького блоку і Антанти за союзників у роки Першої світової війни.
35. Початок першої світової війни, її причини та характер.
36. Завершення першої світової війни та її наслідки для світу.
37. Паризька мирна конференція та її рішення.
38. Умови Брестського мирного договору УНР з країнами Центральних держав та його наслідки для України.
39. В. Вільсон і його програма повоєнного врегулювання міжнародних відносин.
40. Фашистські диктатори Муссоліні і Гітлер.
41. Проголошення СРСР. Й. Сталін.
42. Суспільно-політичний розвиток радянської держави у 20–30-х роках.
43. Причини виникнення фашизму та умови приходу його до влади.
44. Фашистські режими в Італії та Німеччині: порівняльний аналіз.
45. Агресивні акції в Європі та підготовка світової війни.
46. Внутрішня політика кабінету Д. Ллойда Джорджа та консервативних урядів.

48. Політичний портрет Ф. Д. Рузвельта.
49. Тегеранська і Ялтинська конференції, їх рішення і значення.
50. Дискусійні проблеми Другої світової війни.
51. Проблема відкриття Другого фронту та завершальний етап війни у Європі.
Успіхи англо-американських військ на Тихому океані та в Європі.
52. Сталінградська битва, її наслідки та значення.
53. Німецький окупаційний режим і оstarбайтери.
54. Антифашистський Рух опору в роки Другої світової війни.
55. “Берлінська криза” 1948 р.
56. Війна США у В’єтнамі.
57. Дипломатія супердержав у роки холодної війни.
58. США у перші повоєнні роки: адміністрація Г. Трумена.
59. Проблема вибору стратегії розвитку США в період першої адміністрації Д. Ейзенхауера. 1953–1957 рр.
60. Китай: громадянська війна і перемога народної революції (1946–1949 рр.).
61. Виникнення “тайванської проблеми”.
62. Корейська війна 1950–1953 рр.
63. Загострення боротьби великих держав за “третій світ”.
64. Глобальні і регіональні проблеми у відносинах між СРСР і США у 80-х роках Доктрина Рейгана.
65. Вплив СРСР на суспільно-політичний розвиток країн Східної Європи.
66. СРСР і країни Східної Європи у системі міжнародних відносин.
67. М. С. Горбачов: політичний портрет.
68. Суть “нового зовнішньополітичного мислення” лідерів СРСР М. Горбачова та його вплив на міжнародні відносини другої половини 80-х років.
69. Характер, суть та вплив на міжнародні відносини радянсько-американського політичного діалогу другої половини 80-х — початок 90-х років.
70. Загальноєвропейський процес другої половини 80-х — початок 90-х років.
71. Відновлені та нові незалежні держави (1991 — кінець 90-х років ХХ ст.).
72. Оксамитова революція у Чехословаччині у кінці 80-х років ХХ ст.
73. Роль британської дипломатії у встановленні клімату довіри між Сходом і Заходом наприкінці 80-х — на початку 90-х років.
74. Теорія і практика “однополярної стабільності” на міжнародній арені у сучасних умовах.
75. Геополітичні зміни в країнах Центральної і Східної Європи.
76. Перша міжнародна криза після закінчення “холодної війни” — військові дії проти Іраку в зоні Персидської затоки.
77. Маастрихтський та Амстердамський договори ЄС: порівняльний аналіз.
78. Політика ЄС щодо країн Східної Європи.
79. Соціально-політичні наслідки політики реформ у Китаї (наприкінці ХХ ст. — на початку ХХІ ст.)
80. Загальна характеристика глобальних проблем сучасності. Шляхи їх розв’язання.
81. Міжнародний тероризм.

82. Роль молодого покоління у поглибленні демократичного врядування та збереження миру.
83. Докорінні зміни балансу сил у світі після закінчення „холодної війни”.
84. Посилення імперських амбіцій США на початку XXI ст.
85. Політика глобалізації США, її вплив на міждержавні відносини.
86. Терористичні акти у США та в країнах Західної Європи на початку XXI ст. та їх наслідки.
87. Основні тенденції світового розвитку на порозі XXI ст.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Розглядаючи загальну професійну підготовку студентів як цілісний процес формування системи загальних знань, умінь і навичок, слід виділити комплексний критерій, який дає цілісну характеристику рівня загально-професійної підготовки майбутніх фахівців. Показниками системності знань студентів можуть бути: рівень засвоєння основних ідей, положень, понять, фактів у сфері політичної історії; рівень теоретичного осмислення способів організації практичної професійної діяльності; рівень оперування теоретичними знаннями, використання їх в практичній діяльності; рівень розвитку інтересу до теорії відтворення населення.

Формування знань, умінь і навичок здійснюється в основному в процесі діяльності (пізнавальної і практичної), їх якість перебуває у прямій залежності від характеру діяльності. Можна виділити 4 рівні загально-професійних знань, умінь і навичок студентів: **репродуктивний, репродуктивно-творчий, творчо-репродуктивний, творчий.**

Репродуктивний рівень характеризується діяльністю (пізнавальною і практичною) відтворюючого характеру: відтворення основних теоретичних положень, опис фактів на основі емоційного сприймання без глибокого розуміння зв'язків, що існують між ними, виникнення інтересу до нових фактів та їх пояснення, виконання окремих дій згідно зі зразком, слабка кореляція практичних дій з теоретичними знаннями, наслідування наставника (науковий керівник, соціолог).

Репродуктивно-творчий рівень характеризується засвоєнням основних ідей і понять, теоретичним осмисленням та аналізом окремих фактів і явищ, деяких функцій та способів діяльності соціолога, умінням підтверджувати теоретичні положення фактами практичної діяльності, виконанням частково-пошукових практичних дій в типових ситуаціях.

Творчо-репродуктивний рівень характеризується осмисленням основних ідей, системи предметних понять в сфері політичної історії, умінням встановлювати внутрішньодисциплінарні зв'язки, систематизувати факти, теоретично осмислювати систему методів і прийомів роботи історика і окремих дій власної професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання при розв'язанні типових завдань в політичній практиці, розвитком інтересу до самостійного пошуку ефективних шляхів розв'язання професійних завдань,

свідомим оволодінням системою взаємопов'язаних дій, самостійним визначенням власної діяльності з врахуванням конкретних умов, виконанням практичних дій в нестандартних ситуаціях.

Творчий рівень характеризується глибоким осмисленням системи політичних, історичних та міжпредметних понять, умінням теоретично аналізувати факти і явища в сфері політичної історії, аналізувати та проектувати способи своєї професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання в нових ситуаціях, знаходити творчі вирішення практичних задач, шукати інноваційні способи роботи тощо.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ п/п	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Складання плану ІНДЗ	1
2	Обґрунтування актуальності проблеми, формулювання мети, завдань, об'єкту, предмету, методу дослідження та висунення гіпотези	5
3	Відповідність змісту планові та темі ІНДЗ	1
4	Критичний аналіз суті та змісту викладу підготовчого (аналітичного) етапу дослідження	3
5	Виклад фактів, ідей, основних понять дослідження в логічній послідовності	3
6	Достовірність, об'єктивність матричного класифікатора. Наявність таблиць, графіків, діаграм	5
7	Доказовість висновків, обґрунтованість власних практичних рекомендацій, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
8	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел та літератури)	4
9	Позитивний захист роботи	4
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	21-30	Відмінно
Достатній	11-20	Добре
Середній	6-10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Політична

історія світу».

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	<i>Усна відповідь на семінарському занятті</i>	<i>0-10 (разом 0-60)</i>
2	<i>КМР</i>	<i>0-25 (разом 0-50)</i>
3	<i>Самостійна робота</i>	<i>0-5 (разом 0-40)</i>
4	<i>ІНДЗ</i>	<i>0-30</i>
5	Підсумковий бал	<i>0-180</i>
6	Коефіцієнт	<i>0,33</i>
7	<i>іспит</i>	<i>0-40</i>

В балах		За шкалою ECTS	
79-88	відмінно	90-100	A
66-78	добре	82-89	B
		75-81	C
53-65	задовільно	69-74	D
		60-68	E
52 і нижче	незадовільно	35-59	FX
		1-34	F

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Політична історія світу. Робоча навчальна програма. /Укл. Купрій Т.Г.– К.: Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2012. – 45с.
2. Опорні конспекти лекцій,
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу «Політична історія світу».
4. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю;
5. Питання до модульних контрольних робіт та питання до заліку.
6. Наочний роздатковий матеріал у вигляді таблиць та схем, діаграм, графіків; є у електронному варіанті;
7. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ 3 «Політична історія світу»

1. Політичний лад Єгипту Стародавнього і Середнього царства.
2. Політичний розвиток Єгипту Пізнього царства.
3. Держави Шумеру та Аккаду в ранньодинастичний період.
4. Політичний лад держави III династії Уру.
5. Піднесення Вавилону та утворення Староавилонського царства.
6. Утворення Персидської держави Ахменідів.
7. Китай у період Західного і Східного Чжоу.
8. Перша централізована держава в Китаї — імперія Цинь.
9. Ознаки і функції давньосхідної держави та форми держави на Стародавньому Сході.
10. Взаємини держав Сирії, Фінікії та Палестини з могутніми державами Передньої Азії та Єгиптом у II–I тис. до н.е.
11. Характеристика давньогрецького полісу.
12. Особливості розвитку стародавньої Спарти.
13. Рабовласницька демократія в Афінах.
14. Греко-перські війни і Афінський морський союз.
15. Греція і Македонія в епоху еллінізму.
16. Реформи Солона-Клісфена, їх значення.
17. Державний лад Римської Республіки.
18. Пунічні війни і їх наслідки.
19. Політична криза і падіння Римської Республіки.
20. Криза в Римській імперії в III ст. н.е.
21. Причини і наслідки падіння Західної Римської імперії.
22. Боротьба патриціїв і плебеїв у Стародавньому Римі.
23. Диктатура Ю. Цезаря в Римі, її сутність.
24. Принципат і домініант як політична система в Римській імперії.
25. Політичний лад Франкської держави наприкінці V — на початку IV ст.
26. Візантія в IV–XI ст., її державний устрій.
27. Розпад імперії Каролінгів і його причини.
28. Політична роздробленість Франції в IX–XI ст. і політика перших Капетингів.
29. Політика короля Оттона I Великого і утворення Німецької імперії.
30. Столітня війна: причини, основні етапи та наслідки.
31. Політичний розвиток Франції у другій половині XV ст.
32. Реформи Генріха II Плантагенета.
33. Велика Хартія Вільностей і встановлення баронської олігархії в Англії.
34. Виникнення парламенту в Англії.
35. Союзи німецьких міст XIII–XIV ст.
36. Посилення роздробленості Німеччини в XIII–XV ст. і розпад імперії.
37. Особливості розвитку Південної Італії, Сицилії і Папської області в XII–XV ст.

38. Роль Великих географічних відкриттів у процесі виникнення капіталістичних відносин у країнах Західної Європи.
39. Політичний устрій Німеччини кінець XV — перша половина XVII ст.
40. Кардинал Рішельє та укріплення абсолютизму у Франції.
41. Нідерландська революція, її періодизація та історичне значення.
42. Реформація у країнах Західної Європи.
43. Особливості політичного розвитку Англії наприкінці XV — середині XVII ст.
44. Специфічні риси розвитку країн Азії та Африки у середні віки.
45. Китай у період правління династії Сун (960–1279 рр.).
46. Японська держава у середні віки.
47. Імперія монголів (1206–1388 рр.).
48. Особливості історичного розвитку Індії у середні віки.
49. Арабський халіфат.
50. Утворення Османської імперії.
51. “Чорна Африка” у середні віки.
52. Загальні риси політично-соціального розвитку країн Європи та Америки наприкінці XIX — на початку XX ст.
53. Політика Бісмарка (70–80-ті роки XIX ст.).
54. Британська імперія в кінці XIX — початку XX ст.
55. Передумови, причини і характер Першої світової війни (1914–1918 рр.)
56. Завершення Першої світової війни та її політичні підсумки.
57. Створення Версальсько-Вашингтонської системи повоєнних міжнародних відносин.
58. Основні тенденції розвитку країн Азії і Африки в першій половині — середині XX ст.
59. Революція 1848–1849 рр. в Європі: загальне і особливе.
60. Політичний розвиток Франції наприкінці XIX — на початку XX ст.
61. Громадянська війна і реконструкція в США.
62. Американський континент у XVIII–XIX ст.
63. Колоніальна експансія європейських держав і США в останній третині XIX ст.
64. Політика великих держав на Балканах наприкінці XIX — на початку XX ст.
65. Східне питання у XVIII–XIX ст.
66. Повоєнне влаштування світу. Суперництво двох світових систем в умовах “холодної війни” (1945–1980 рр.).
67. Закінчення Другої світової війни. Потсдамська мирна конференція та значення її рішень для повоєнного устрою світу.
68. Інтеграційні процеси в Західній Європі (1960–2007 рр.).
69. США у 30-ті роки XX ст. “Новий курс” Ф. Рузвельта.
70. Розкрийте сутність “холодної війни” і напрями її вияву.
71. Політичний розвиток країн АТР у другій половині XX — на початку XXI ст.
72. Крах комуністичної системи: створення незалежних держав.
73. Закінчення військового протистояння Захід-Схід та встановлення нових міжнародних зв’язків.

74. Тероризм у сучасному світі як одна із загроз і фактор світової політики.
75. Арабський світ: його досягнення і проблеми.
76. Близькосхідна криза на сучасному етапі.
77. Національно-визвольна боротьба народів Азії, Африки та Латинської Америки у ХХ ст.
78. Вузлові проблеми розвитку країн Азії та Африки наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.
79. Політичний розвиток і його особливості в західнослов'янських народів у ХІ–ХV ст.
80. Політичний розвиток балканських народів і його особливості в ХІ–ХV ст.
81. Жовтнева (1917 р.) революція в Росії та її вплив на політичні процеси у світі.
82. Виникнення і поширення фашизму в Європі.
83. Головні тенденції політичного розвитку країн Західної Європи і США в 30-ті роки.
84. Німецька проблема в повоєнний період. Об'єднання Німеччини та його вплив на політичне становище в Європі і світі.
85. Роль буржуазних революцій у соціально-політичних перетвореннях другої половини ХІХ ст. країн Західної Європи.
86. Крах імперії Габсбургів і утворення на її теренах самостійних демократичних держав.
87. Утворення ООН, структура і мета її діяльності. Роль України в її утворенні.
88. Становлення соціалістичного тоталітаризму в країнах Східної і Південно-Східної Європи. Роль СРСР в утвердженні тоталітаризму в Східній і Південно-Східній Європі.
89. Причини й етапи деколонізації після Другої світової війни. Вихід нових країн на міжнародну арену.
90. Велика Французька революція 1789–1794 рр.: її історичне значення для континентальної Європи.
91. Загострення міжнародних відносин у 30-ті роки ХХ ст. Політика Західних країн „умиротворення” агресора.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. *Абрамова С. Ю.* Африка: четыре столетия работорговли. — М., 1992.
2. *Бжезинский З.* Великая шахматная доска. — М., 2003.— 254 с.
3. *Большаков О. Г.* История Халифата. Т. 1–2. — М., 1993.
4. *Васильев Л. С.* История Востока: В 2 т. — М., 1992 (1998).
5. *Васильев Л. С.* История религий Востока. — М., 1998.
6. *Васильев Л.С.* Древний Китай. - М.,1995.
7. *Гайдуков Л.Ф., Кремень В.Г. та ін.* Міжнародні відносини та зовнішня політика. — К.: Либідь, 2001. — 624 с.
8. *Дворник Ф.* Слов □ яни в європейській історії та цивілізації. — К., 2000.
9. *Древние цивилизации: Греция. Эллинизм. Причерноморье.* — М.,1997.
10. *Древние цивилизации: От Египта до Китая.* — М.,1997.
11. *Дюби Ж.* Европа в средние века. — Смоленск, 1994.
12. *Дюби Ж.* История Франции. Средние века. — М., 2000.
13. *История Древнего Востока.* 3-е изд. — М., 1999.
14. *История Древнего Рима.* — М.,1994.
15. *История Древней Греции.* — М.,1996.
16. *История Европы.* — М., 2000.
17. *История и культура Древней Индии.* — М.,1990.
18. *История Латинской Америки. Доколумбова эпоха – 70-е годы XIX века.* — М., 1991.
19. *История средних веков: Хрестоматия: В 2 ч.* — М., 1988.
20. *История южных и западных славян. Т. 1-2.* — М., 1998.
21. *Кинросс Лорд.* Расцвет и упадок Османской империи. — М., 1999.
22. *Крижанівська О.* Історія Середніх віків. — К., 2000.
23. *Крижанівський О.П.* Історія Стародавнього Сходу. — Київ, 2000.
24. *Кульчицький С.В.* Утвердження незалежної України: перше десятиліття // УІЖ.— 2001.— № 4.— С. 41-57.
25. *Лефор К.* Политические очерки (XIX—XX века): Пер. с франц. — М., 2000.
26. *Линч Дж.* Середньовічна церква. Коротка історія. — К., 1995.
27. *Лурье С.Я.* Лекции по истории Греции. — М.,1993.
28. *Новая история стран Европы и Америки. Первый период.* Под ред. Е.Е. Юровской и И.М. Кривогуза. М.. 1997.
29. *Новейшая история зарубежных стран /XX в./ В 2-х частях.* — М., 1998.
30. *Петросян Ю. А.* Османская империя: могущество и гибель. — М., 1990.
31. *Політична історія XX століття: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. й доп. / За ред. Салабая В. Ф.* — К.: КНЕУ, 2001.
32. *Потульницький В.А.* Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії. — К., 2002.
33. *Рубель В.А.* Історія середньовічного Сходу: Курс лекцій. — К., 1997.
34. *Рубель В.А.* Історія середньовічного Сходу: Підручник. — К., 2002.

35. *Рубель В.А.* История средневизантизма. Тематична хрестоматія. – К., 2000.
36. *Фильштинский И. М.* История арабов и Халифата (750–1517 гг.). — М., 1999.
37. Хрестоматия по истории Древнего Востока. Ч. 1-2. – М., 1997.
38. *Чумак В.М.* Пріоритети та можливості взаємовідносин України зі США // Стратегії розвитку України: теорія і практика. – К.: КІСД, 2002. – С. 297 – 298.
39. *Щёкин Г.В.* Диалог цивилизаций: новые перспективы организации мира. – К., 2002.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

40. *Александров В. В.* Новейшая история стран Европы и Америки. 1945—1986. — М.: Высш. шк., 1988.
41. *Альбедиль М.Ф.* Забытая цивилизация в долине Инда. - СПб., 1991.
42. *Альбедиль М.Ф.* Протоиндийская цивилизация. - М.,1994.
43. *Апатов С.* Безопасность Украины и НАТО // Власть. — 1996. — № 11. — С. 65—67.
44. *Ассман Я.* Египет: теология и благочестие ранней цивилизации. – М.,1999.
45. *Бонгард-Левин Г.М.* Древнеиндийская цивилизация. - М., 1993.
46. *Васильчук Ю. А.* Эпоха НТР: новые основы производства и общества // Полис. — 1996. — № 2. — С. 5—26.
47. *Вейнберг И.П.* Рождение истории. - М.,1993
48. *Вильгельм Г.* Древний народ хурриты. - М.,1992.
49. *Виппер Р. Ю.* и др. История нового времени. — М.: Республика, 1995.
50. Война и послевоенное развитие мирового сообщества. 1939—1991: Учеб. пособие. — М.: МАИ, 1992.
51. Восточная Европа на пути к обновлению // Международная жизнь. — 1990. — № 1. — С. 115—118.
52. *Гаджиев К.С.* Геополитика. – М., 1998.
53. *Гарбузов В. Н.* Рейрановская модель руководства государством // США: ЭПИ. — 1997. — № 9. — С. 40—53.
54. *Гизо Ф.* Английская революция. Ростов/Дон,1996. Т. 1-2.
55. *Голубцова Е.С.* Община, племя, народность в античную эпоху. – М.,1998.
56. *Гончарова Т. В.* и др. Универсальные ценности и цивилизационная специфика Латинской Америки. В 2-х кн. М., 1995.
57. *Грант М.* История древнего Израиля. – М.,1998.
58. *Дебидур А.* Дипломатическая история Европы. В 2 т. Ростов/Дон, 1995.
59. *Дельбрюк Г.* История военного искусства в рамках политической истории. – Т.І. – СПб.,1994.
60. *Диманк М.* Политические партии ФРГ и государство // МЭ и МО. — 1997. — № 12. — С. 121—128.
61. Древние цивилизации: Рим. – М.,1997.
62. Древняя Греция. История. Быт. Культура. Из книг современных ученых /Сост. Л.С. Ильинская. – М.,1995.

63. Европейское дворянство. XVI – XVII вв. – М., 1997.
64. *Еремеев Д. Е.* Ислам: Образ жизни и стиль мышления. — М., 1990.
65. *Жак К.* Египет великих фараонов. - М., 1991 (пер. с фр.).
66. *Жак К.* Нефертити и Эхнатон. Солнечная чета. – М., 1999 (пер. с фр.).
67. Жизнь Будды. – Новосибирск, 1994.
68. *Заварухин В. П., Федорович В. А.* Администрация Клинтон: научно-техническая политика и глобальная конкуренция // США: ЭПИ. — 1997. — № 8, 9. — С. 26—36.
69. *Зіллер Ж.* Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз (Пер. з фр.) — К.: Основи, 1996.
70. Из истории европейского парламентаризма: Великобритания. – М., 1995.
71. Из истории мировой цивилизации / Под ред. Мунчаева Ш. М. — М., 1993.
72. *Ирвинг В.* Жизнь Магомета. — М., 1990
73. История Востока: В 5 т. Т. 2. Восток в средние века. — М., 1995.
74. История Китая. — М., 1998.
75. *Іналджик Г.* Османська імперія. Класична доба 1300–1600. — К., 1998.
76. *Кан А.* Русская революция 1917 года и порождение социализма в Европе // МЭ и МО. — 1997. — № 10. — С. 78—84.
77. *Канева И.Т.* Шумерский язык. – СПб., 1996.
78. *Керам К.* Боги, гробницы, ученые. Роман археологии: Пер. С англ. – М., 1994.
79. Конфликты и кризисы в международных отношениях: проблемы теории и истории. /Под ред. А. С. Манькина. – М., 2001
80. *Крамер С.* История начинается в Шумере. - М., 1992 (пер. с англ.).
81. *Ламберг-Карловски К., Саблов Дж.* Древние цивилизации: Ближний Восток и Мезоамерика. - М., 1992 (пер. с англ.).
82. *Лендъел М.* Формування стратегії США в «українському питанні» (1939—1996 рр.) // Політична думка. — 1997. — № 4. — С. 143—151.
83. *Лидова Н.Р.* Драма и ритуал в древней Индии. - М., 1992.
84. *Марчук Н. Н.* Борьба за независимость в Латинской Америке в конце XVIII – начале XIX вв. – М., 1988.
85. *Матье М.Э.* Избранные труды по мифологии и идеологии Древнего Египта. - М., 1996.
86. *Мерц Б.* Черная земля, Красная земля. – М., 1998 (пер. с англ.).
87. *Морэ А.* Во времена фараонов. – М., 1998 (пер. с фр.).
88. *Морэ А.* Цари и боги Египта. - М., 1998 (пер. с фр.).
89. *Оппенгейм А.Л.* Древняя Месопотамия.- М., 1990 (пер. с англ.).
90. От начала начал. Антология шумерской поэзии. – СПб., 1996.
91. *Пантин И. К.* Октябрь: движение в непредсказуемое // Полис. — 1997. — № 11—12. — С. 9—19.
92. Первая мировая война и ее воздействие на историю XX века (Круглый стол) // Новая и новейшая история. — 1994. — № 4, 5. — С. 109—131.
93. *Переломов Л.С.* Конфуций: жизнь, учение, судьба. - М., 1993.
94. *Писарев Ю. А.* Новые подходы к изучению истории первой мировой войны // Новая и новейшая история. — 1993. — № 3. — С. 46—57.

95. *Рак И.В.* Мифы Древнего Египта. - СПб., 1993.
96. Ревизии Маастрихтского договора // Экономика и управл. в зарубежных странах. — 1997. — № 3. — С. 47—49.
97. *Савельева Т.Н.* Храмовые хозяйства Египта времени Древнего царства (III-VIII династии). – М.,1992.
98. *Сайко Э.В.* Древнейший город. Природа и генезис Ближний Восток. IV-II тыс. до н.э.). – М., 1996.
99. *Світленко С. І.* Народництво в Україні: сучасний погляд на проблему // Український історичний журнал. — 1997. — № 3. — С. 41—48.
100. *Семенов Ю. И.* Всемирная история как единый процесс развития человечества во времени и пространстве // Философия и общество. — 1997. — № 1. — С. 156—217.
101. *Семиряга М. И.* К вопросу о политическом характере второй мировой войны // Новая и новейшая история. — 1988. — № 4. — С. 90—105.
102. *Согрин В.В.* Политическая история США. – М., 2001.
103. Проблемы глобальных интеграционных процессов. — М., 1996.
104. Социализм между прошлым и будущим / Под ред. Богомолова. — М.: Политиздат, 1989. — С. 141—163.
105. *Тантлевский И.Р.* История и идеология Кумранской общины. - СПб.,1994.
106. *Ткаченко Г. А.* Культура Китая: Словарь-справочник. — М., 1999.
107. *Тойнби А. Дж.* Постигание истории. — М., 1991.
108. *Уотт У. М.* Влияние ислама на средневековую Европу. — М., 1976.
109. *Уткин А. Ш., Воронцов М. Ю.* Новые параметры мирового противостояния // США: ЭПИ. — 1997. — № 8. — С. 19—30.
110. Финикийская мифология. – СПб.,1999.
111. *Фицджеральд С. П.* Китай. Краткая история культуры. — СПб., 1998.
112. *Харт Г.* Венецианец Марко Поло. – М., 2001.
113. *Шакленна Т. А.* «Доктрина Клинтона» и будущее американской внешней политики // США: ЭПИ. — 1997. — № 4. — С. 17—32.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ КРАЇН СВІТУ

за вимогами кредитно-модульної системи

Укладач: Купрій Тетяна Георгіївна, к. і. н., ст. доцент кафедри філософії, Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ КРАЇН СВІТУ. Робоча навчальна програма / Укладач Купрій Т.Г. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012 – 59 с.